

PRIMORSKI DNEVNIK
je začel izhajati v Trstu
13. maja 1945, njegov
predhodnik PARTIZANSKI
DNEVNIK pa 26. novem-
bra 1943 v vasi Zakriž nad
Cerknim, razmnožen na
ciklostil. Od 5. do 17. sep-
tembra 1944 se je tiskal
v tiskarni »Doberdob«
v Gocvu pri Gorenji Trebu-
ši, od 18. septembra 1944
do 1. maja 1945 v tiskarni
»Slovenija« pod Vojskim
pri Idriji, do 8. maja 1945
pa v osvobojenem Trstu,
kjer je izšla zadnja števil-
ka. Bil je edini tiskani par-
tizanski DNEVNIK v za-
sužnjeni Evropi.

primorski dnevnik

TRST
Ul. Montecchi 6 - PP 559
Tel. (040) 7796-600
Tlx 460894 PD I
Fax 040/772418

GORICA
Drevored 24 maggio 1
Tel. (0481) 533382-535723
Fax 0481/532958

ČEDAD
Ul. Risfiori 28
Tel. (0432) 731190

Poština plačana v gotovini
Abb. postale 1 gruppo

Cena 1.000 lir - Leto XLVI. št. 33 (13.566)

Trst, petek, 9. februarja 1990

Ploden dan razgovorov med ameriškim in sovjetskim zunanjim ministrom v Moskvi

Baker in Ševardnadze o razorožitvi O Nemčiji bosta razpravljala danes

Priprave na bodoči sporazum o 50-odstotnem krčenju strateškega orožja - Gorbačov bo sprejel Bakerja
Razhajanja glede vprašanja o združitvi Nemčije - ZDA se ne strinjajo z njeno nevtralnostjo

James Baker in Eduard Ševardnadze v Moskvi (AP)

MOSKVA — Po formalni dobrodošlici v mestu, kjer se je razpravljalo predvsem o rezultatih zasedanja CK sovjetske partije, je razgovore med ameriškim zunanjim ministrom Jamesom Bakerjem in njegovim sovjetskim kolegom Eduardom Ševardnadzejem ovil menežerski duh.

Zunanja ministra obeh velesil sta osredotočila svoje razgovore skorajda izključno na vprašanje razorožitve, saj sta se odločila, da bosta o ključni točki zblíževanja in morebitne združitve obeh Nemčij razpravljala danes, dan pred prihodom v Moskvo kanclerja Helmuta Kohla in zunanjega ministra Hansa-Dietricha Genscherja. Ob zaključku včerajšnjih razgovorov sta tako Baker kot Ševardnadze orisala novinarjem potek sestankov, ki so bili po mnenju glasnikov obeh ministrov »konstruktivni in menežerski«. Slednji besedici so vsi viri javnega obveščanja prisodili velik pomen, kot bi bilo že iz tega lahko mogoče zasluhliti, kako se bodo odvijali bodoči razgovori med ameriškim in sovjetskim predsednikom.

Glasnik sovjetskega zunanjega ministra Gerasimov je dejal, da sta si SZ in ZDA prišli na roko glede na nekatera žgoča razorožitvena vprašanja. Obe velesili soglašata glede podpisa do konca leta novega sporazuma o 50-odstotnem krčenju strateškega jedrskega orožja, poleg tega pa naj bi menda našli rešitev tudi vprašanju krčenja manevrirnih raket na letalih.

Tudi ameriški tabor je ob zaključku pogajanj izjavil, da je delegacija zadovoljna z uspehom prvega dneva pogajanj. Baker je razdelil vprašanje strateškega orožja na tri problemske skupine: strateško orožje, krčenje konvencionalnega orožja ter dokončna odprava kemičnega orožja.

Obe delegaciji pa ne bosta razpravljali izključno o razorožitvi. Ekipe izvedencev so se že sestale in razpravljale o splošnih vprašanjih, od ekologije do terorizma, od regionalnih vprašanj Latinske Amerike do Afganistana.

Ostaja seveda odprto vprašanje nemške bodočnosti. Baker podpira namreč Gescherjev načrt, ki predvideva rojstvo zedinjene Nemčije, vendar znotraj NATO (čeprav bi vojaške sile NATO ne smele stopiti na ozemlje sedanje NDR). Ševardnadze pa podpira Modrowa in njegovo stališče o nevtralnemu Nemčiji.

O teh vprašanjih bodo vsekakor govorili danes, medtem ko kaže, da se Baker ne bo utegnil sestati tudi s Kohlom in Genscherjem, čeprav ne kaže popolnoma izključiti te možnosti. Bakerjev obisk so namreč že podaljšali za en dan, poleg tega pa ga bo danes sprejel Gorbačov. V soboto bo Baker, prvič v zgodovini SZ in ZDA, govoril članom komiteja za mednarodne odnose sovjetskega vrhovnega sovjeta. Tudi sobotni govor bo spadal v sklop pripravljanih srečanj na vrh SZ-ZDA. Prvo srečanje bo 12. in 13. februarja v Ottawi.

Preveč variant za gospodarsko ureditev železnic

RIM — Reforma ustanove državne železnice se ponovno oddaljuje. Potem ko je bil že prejšnji teden govor o raznih oblikah upravljanja ustanove, so včeraj priklikali svoj lonček še podpredsednik vlade Martelli, minister za proračun Cirino Pomicino in minister za finance Formica.

Predlagali so četrto varianto, ki je nekakšna mešanica prejšnjih dveh. Kabinetni svet je namreč že začel proučevati možnosti, da bi železnico spremenili v javno gospodarsko ustanovo po zgledu ENEL, drugi predlog je bil, da bi se prelevila v nekakšen koncern v slogu ENI, obstajala pa je tudi najbolj enostavna in resnična na ljubo najbolj dostopna različica, in sicer da bi železnica postala delniška družba. Martelli, Cirino Pomicino in Formica pa so kot rečeno ponudili četrto verzijo, po kateri bi bilo upravljanje in vodenje ustanove razdeljeno: infrastrukture in nepremičnine naj bi upravljala kakšna javna gospodarska ustanova, delo na železnici in promet pa naj bi vodila delniška družba, ki bi jo bilo treba šele ustanoviti in bi lahko računala na večinsko javno glavnico. Predlog trojice je iznenadil vse: ministrski svet si je vzel čas za razmislek, sindikat pa je že zahteval pojasnila.

V pričakovanju torkove seje demokrščanskega vodstva Razhajanja v vrstah KD skrbijo vladne partnerje

RIM — V ponedeljek bo seja vsedravnega sveta Krščanske demokracije in tedaj bomo verjetno imeli jasnejšo sliko o tem, kar se dejansko dogaja v tej stranki. Vse oči so zato že sedaj uprte v ta dogodek, ki bo nedvomno velikega pomena ne le za razčiščevanje odnosov znotraj stranke križarskega štita, temveč tudi znotraj večinske koalicije, ki že dalj časa z veliko zaskrbljenostjo opazuje in ocenjuje demokristjanske zdrave, iz katerih se lahko izčimni nevarnost za Andreottijev vladno in za predčasni razpust parlamenta. Včeraj se je v Palači Montecitorio veliko razpravljalo o tem, ali bo bivši ministrski predsednik De Mita v ponedeljek odstopil z mesta predsednika vsedravnega sveta KD in s tem še bolj zaostрил krizo znotraj stranke, ali pa ne. Marsikdo še vedno upa, da se bodo spori izravnali s tem, da bodo pač zadovoljili nekatere zahteve levice, saj je ves spor navezadnje osredotočen na problem oblasti. Sam De Mita je včeraj spet pozval k

enotnosti in dejal, da Andreottijeva vlada ni v nevarnosti. Pozivi k enotnosti prihajajo iz vseh strani, kljub temu pa nekateri predstavniki oporečniške struje z Bodratom na čelu poudarjajo, da se sicer zavedajo nevarnosti, ki jo predstavlja njihovo zadržanje, vendar ne morejo mimo ugotovitve, da je bila levica v stranki postopoma emarginirana. Čudimo se, da skušajo nekateri zvaliti na nas vso krivdo za nastali položaj, pripominja Bodrato, potem ko se vse prejšnje mesece nihče ni zmenil za naše politične pripombe.

Kako pa ocenjujejo v drugih strankah sedanji politični položaj? Craxi, ki je predvčerajšnjim prestrašil marsikoga s člankom izpod peresa China di Tacca, v katerem pravi, da se bliža ura hudega kreganja, je včeraj znatno omilil svoje trditve in skušal politično vodo na ogenj rekoč, da socialisti nasprotujejo predčasnim volitvam.

NADALJEVANJE NA 2. STRANI

Ob pomanjkanju varnostnih naprav eksplozirali treskavi plini Tragedija v turškem premogovniku življenje izgubilo 67 rudarjev

Nemoč delovnih tovarišev pred rudniškimi okni (Telefoto AP)

ANKARA — Eksplozija treskavih plinov v rudniku lignita Yeniceleek pri Merzifonu (340 kilometrov severovzhodno od Ankare) je predpovednim povzročila pravo tragedijo. Reševalne ekipe so iz gorečih jaškov povlekle dva težka ranjena in devet trupel, usoda drugih 58 rudarjev, ki so ostali v jaških 350 metrov pod površjem pa je po mnenju izvedencev zaprečena. Po eksploziji je namreč izbruhnil požar, ki ga niso še pogasili, kljub temu da so nepropustno zaprli vsa rudniška okna. V rovih je koncentracija ogljikovega monoksida taka, da človek podleže v dveh minutah, tako da so oblasti prepovedale reševalcem, da se za 48 ur spustijo v jaške.

Zandari so premogovnik obkolili in s silo preprečili razjarjenim svojcem in delovnim tovarišem ponesečenih rudarjev, da bi ob vzklikih »hočemo

NADALJEVANJE NA 2. STRANI

Prešernova proslava v Gorici

GORICA — Sinoči je bila v deželnem avditoriju v Gorici srednja prireditev ob slovenskem dnevu kulture. Večer, ki je nosil naslov »...Da bi zedinil rod slovenske cele...« so skupno priredili Slovenska prosveta, Zveza slovenske katoliške prosvete in Zveza slovenskih kulturnih društev. Glavni govornik je bil prof. Aldo Rupel (foto Čubelj). Na prijetnem večeru, ki ga je režiral Marko Sosič, scenarji pa pripravil Janez Povše, smo lahko prisluhnili mešanemu pevskemu zboru Milan Pertot iz Barkovelj, moškemu pevskemu zboru Mirko Filej iz Gorice, gojencem Glasbene matice in Slovenskega centra za glasbeno vzgojo Emil Komel. Večer so popestrile recitacije Alde Sosič, Barbare Rustje, Franka Korošca in Draga Gorjupa ter sodelovanje Karin Mezgec. Prireditve bodo ponovili jutri zvečer v Kulturnem domu v Trstu.

Alessandro Natta in njegovi vabijo Occhetto k razmisleku

RIM — Voditelji KPI, ki nasprotujejo Occhettovi resoluciji o prenosni stranke (Natta, Ingrao, Tortorella, Chiarante, Magri, Angius, Castellina) so povabili tajnika in strankino večino k razmisleku, preden bodo šli na kongres. Podpisniki druge resolucije ali tako imenovana fronta »ne« so z zadovoljstvom ocenili rezultate, ki so jih doslej dosegli. Na tiskovni konferenci, ki so jo sklicali včeraj, pa so večkrat poudarili potrebo po temeljitejšem soočanju znotraj stranke, ki naj bi pojasnilo izbere in novo pot KPI.

Gavino Angius je v uvodnem posegu omenil, da ima druga resolucija glavno zaslugo, da je v stranki sploh prišlo do političnega soočanja. To je po njegovem mnenju preprečilo, da bi se tako pomembno vprašanje, kot je obnova stranke, enostavno rešilo s plebiscitom. »Naša glavna skrb je ohraniti enotnost stranke in dosedanji

naperi so privedli do pozitivnih rezultatov, kljub temu, da je večina vodilnega kadra na Occhettovi strani.« je dejal Angius. Opozoril pa je, da so cilji ustanovne skupščine, ki bo nastala po kongresu, še vedno zelo megleni. Nattova skupina je namreč že od vsega začetka opozarjala na nevarnost strankinega tihega razkola oziroma prehoda v neko novo, nejasno politično grupacijo.

Eden od glavnih pozivov, ki jih Nattova skupina pošilja strankini večini pa je tudi številčni rezultat kongresa, nad katerim se bodo morali zamisliti tudi tisti, ki podpirajo Occhettovo resolucijo. Magri pa je še jasneje opozoril na dejstvo, da bo izredni kongres res privedel do ustanovne skupščine, potreben pa bo še en kongres, preden bo mogoče govoriti o razbitju stranke. Vmesni čas pa bo edini primeren za temeljit premislek.

Pri Caserti umorili delavca iz Kameruna

NEAPELJ — Včeraj je italijanska črna kronika zabeležila nov primer umora temnopoltega delavca. Do umora je prišlo v kraju Cascina Marrandina di Casalece pri Caserti, kjer je 33-letni Jean Paul Ngadeu, doma iz Kameruna, delal na kmetiji. Neznanci so ga umorili s strelom v tilnik, našli pa so ga sključenega nad jarkom, v katerega bi bil moral vsaditi sadno drevo.

Preiskovalci niso še ugotovili, ali so ga morilci prisilili, naj poklekne, ali so nanj streljali medtem ko je bil sklonjen nad jarkom. Ngadeu je prispel v Italijo pred mnogimi leti in je imel redno dovoljenje za bivanje, pred kratkim se je preselil v Caserto, kjer je delal za družino Aversa. Preiskovalci so menda že ustavili nekatere osebe, ki so osumljene, da so sodelovale pri umoru.

Vladne stranke še ne vedo, do kakšne mere so pripravljene na izboljšave Vedno bolj jasna omejevalnost osnutka o ukrepih v korist slovenske manjšine

RIM — »Ukrepi v korist prebivalstva slovenskega jezika v tržaški in goriški pokrajini ter prebivalstva slovanskega porekla v videmski pokrajini«, je kot vemo, naslov zakonskega osnutka, ki sta ga prejšnje dni predložila senatu ministrski predsednik Andreotti in minister za deželne zadeve in inštitucionalna vprašanja Maccanico v sodelovanju z ministri Gavo, Formico, Carlidem, Cirinom Pomicinom, Mattarelo, Prandinijem, Carrarom, Facchianom in Gasparijem. Že sam naslov nam nazorno priča, kakšna je usmerjenost vlade pri obravnavanju slovanskega manjšinskega vprašanja. Če pa podrobneje pregledamo tekst in spremno ter tehnično poročilo, nam je še bolj jasno, da je vladni zakonski predlog skrajno omejevalen. Ob tem pa se takoj odpira vprašanje, do kakšne mere so stranke večinske koalicije pripravljene sprejeti izboljševalne popravke. To se bo pokazalo takoj, ko se bo v ožjem odboru prve senatne komisije pričela razprava. Upati je, da bo do nje prišlo čimprej, kot je sicer obljubil sam predsednik komisije Elia.

Medtem smo prisluhnili že prvim komentarjem nekaterih parlamentarcev iz naše dežele. Med senatorji, ki z največjo zavzetostjo in pozornostjo spre-

mljajo dogajanje v zvezi z zaščitnim zakonom je seveda slovenski senator Stojan Spetič, za katerega je dvomesečna zamuda pri predaji zakona nerazumljiva. »Upam, da ne bo nadaljnjih zamud, je izjavil sen. Spetič, v ožjem odboru senatne komisije se mora čimprej pričeti soočenje o slovenskem vprašanju, tudi zato, da bi nas ne prehiteli politični dogodki, kot so možna vladna kriza in predčasni razpust parlamenta. Skratka, obnašati se moramo, kot da je časa zelo malo in da se nam mudi. Soočenje pa mora biti realno in konkretno in upati je, da problem zaštite slovenske manjšine ne bo izkoriščen v volilne namene.«

V senatu smo vprašali za mnenje tudi predstavnika nemške in francoske manjšine Rolanda Riza in Cesareja Dujanyja, ki sta poudarila, da sta načelno popolnoma na strani slovenske manjšine, da pa se o vladnem zakonskem osnutku še ne moreta izreči, ker ga morata prej proučiti. Drugih senatorjev iz naše dežele nam ni uspelo kontaktirati, zato pa smo pobarali med nekaterimi izvoljenimi predstavniki v poslanski zbornici. Socialistični poslanec Gabrielle Renzulli, ki je tudi član vsedravnega vodstva stran-

ke, je optimistično razpoložen. Najprej je treba po njegovem mnenju pripraviti srečanje s predstavništvom manjšine za poglobljeno analizo položaja. »Naša stranka namerava biti vsekakor politično prisotna v boju za zaščitni zakon in za njegovo izboljšanje tako v senatu, kot naknadno v poslanski zbornici,« je še poudaril posl. Renzulli.

Vladni zakonski predlog se da izboljšati tudi po mnenju goriškega poslanca KD in podministra za turizem in prireditve Luciana Rebulle, katerega smo še posebej vprašali, kaj meni o dejstvu, da v spremnem tehničnem poročilu ni predvidena dodatna finančna pomoč Slovenskemu stalnemu gledališču poleg tiste, ki jo že prejema od ministrstva za prireditve. To je namreč v nasprotju s tem, kar je pred nekaj dnevi zagotavljal bivši minister Carraro (njegovo mnenje smo namreč objavili v včerajšnji številki). Poslanec Rebulle je mnenja, da je prav v zvezi s Slovenskim stalnim gledališčem možno vložiti popravke. Zaščitni zakon pa po njegovem ni edino sredstvo za reševanje gledaliških problemov manjšine. Vlada je namreč pripravila zakonski osnutek o gledališčih in v tem okviru bo posvetila veliko pozornost tudi manjšinam.

D. K.

Starši Patrizie Tacchelle

Imerio in Luciana Tacchella, starši ugrabljenega Patrizie, so včeraj prekinili informacijski molk, da so preko tiska posredovali sporočilo hčerki in obnem ugrabiteljem. Deklici so dejali, naj ne skrbi, ker bo kmalu doma, vsebinsko sporočila pa je najbrž letela na ugrabitelje (Telefoto AP)

Nemčija in dogajanja na Vzhodu skrbijo jugoslovanske politike

BEOGRAD — Ključno vprašanje sprememb v Vzhodni Evropi je v tem trenutku združeno dveh Nemčij. Na včerajšnji seji zveznega sveta za mednarodne odnose so dejali, da bi to lahko pripeljalo do dominacije Nemčije na starem kontinentu. Zato obstajajo realne možnosti, da bodo vzhodnoevropske države vendarle zarezale nekatere oblike povezanosti s SZ.

Večina razpravljalcev je menila, da so spremembe v Vzhodni Evropi odprle tudi prostor za vdiranje desnih in nacionalističnih sil. Pojavljajo se veliki problemi z nacionalnimi manjšinami, ki bi se lahko v nekaterih državah kot je na primer Romunija, zaostrijo do skrajnosti. Branko Marković je menil, da ni

mogoče več govoriti o reformah v vzhodnoevropskih državah, temveč o razgrajevanju starih in oblikovanju novih sistemov. Enakega mnenja je tudi dr. Anton Bebler, ki je spremembe v vzhodnoevropskih državah imenoval revolucija in dodal, da teh držav ni več mogoče imenovati socialistične, saj tega večina prebivalstva ne sprejema več.

Bebler je sicer izrazil prepričanje, da se ni treba bati prodora desnih sil, ni pa izključil možnosti ostrih notranjih nasprotovanj.

V nasprotju z mnenji večine razpravljalcev je Bebler izrazil stališče, da dogajanja v SZ sploh ne vplivajo več na vzhodnoevropske države. Obstoj SZ je odvisen od tega, ali se bo

uspel transformirati v demokratično asimetrično konfederacijo, v kateri bi imele članice vse pravice, vključujoč tudi lastno vojsko, je dejal Bebler.

Na spremembe v Vzhodni Evropi gleda Milorad Pešić bolj zadržano, saj meni, da Zahod in NATO pritiskata na vzhodnoevropske države in za ceno političnih kompromisov ponujata pomoč. »Obstaja,« je dejal Pešić, »upravičen strah pred temi pritiski.« Strinjal se je z ugotovitvijo, da se je hladna vojna končala z zmago Zahoda.

V razpravi so še dejali, da mora Jugoslavija pazljivo spremljati te spremembe zato, ker pomembno vplivajo na njen mednarodni položaj in tudi na notranji razvoj. (dd)

Danes bo ZSMS predstavila svoje kandidate

LJUBLJANA — Danes bo konvencija ZSMS. Ob 17. uri se bodo v Cankarjevem domu zbrali nekateri vidni kandidati nove sredinske slovenske stranke ZSMS, kot se imenuje bivša mladinska organizacija po portoroškem kongresu. Ponašajo se z vidnimi kandidati, iz Goriške bodo na primer kandidirali Aleksandra Lovca, uspešnega direktorja novogoriškega Primexa. Med drugimi omenjajo rektorja mariborske univerze in seveda »Slovenko leta«, znano zvezno poslanko Viko Potočnik, ki se je uveljavila v zvezni skupščini in kandidira tudi za ljubljansko županjo.

ZSMS je bila v zadnjem času zaposlena predvsem s sestavljanjem kandidatnih list. Trudila se je pritegniti vidna imena slovenskega političnega, kulturnega in zlasti gospodarskega življenja, kar ji je v dobrušni meri tudi uspelo. Poleg tega je razpletla kapilarno mrežo po vseh slovenskih občinah, kjer se tradicionalna ZSMS iz mladinske organizacije spreminja v politično stranko. V tej zvezi pa vedno dosledneje poleg tradicionalnega naziva: ZSMS - za svobodo mislečega sveta uporabljajo tudi pridevek liberalna stranka.

Anketa o prihodnjih volitvah v Sloveniji

LJUBLJANA — Predvolilne raziskave javnega mnenja so vedno zelo zanimive, poleg tega pa spadajo v nekakšno predvolilno obvezno propagandno akcijo. To velja tudi za Slovenijo, ki nima z volitvami večjih izkušenj, zato pa je radovednost toliko večja. Takšno raziskavo, tehtno, resno in z vsemi znanstvenimi atributi, je naredila ljubljanska univerza, njena fakulteta za sociologijo, politične vede in novinarstvo. Lanskega decembra in letošnjega januarja so anketirali 2.075 ljudi, torej ne gre za raziskavo po telefonu.

Iz raziskave je razvidno, da je še vedno precejšen odstotek slovenskih volilcev neodločen, od ene tretjine, pa vse do štiridesetih odstotkov. Iz tega pa tudi izhaja, da ima Demos, vzeti kot skupina, izrazito prednost pred ZKS - Stranko demokratične prenovne in Socialistično zvezo. Odločilen jeziček na tehtnici pa utegne biti ZSMS.

Na direktno vprašanje ali bodo volili za Demos, je 34,3 odstotka anketirancev odgovorilo pritrdilno, samo 20,9 odstotka se je izreklo za vse druge liste (torej za ZKS, ZSMS in SZS), kar 44,8 odstotka pa ne ve oziroma ne bo šlo volit.

Na vprašanje o koristnosti ali škodi opozicije je pozitivno odgovorilo 53 odstotkov, da škodi pa samo 3,8 odstotka. Zanimivo je, da je na to vprašanje od-

govorilo pritrdilno 1984. leta komaj 8,4 odstotka, 1987. leta že 14,5 odstotka in 1988. leta 17,8 odstotka vseh anketirancev.

Zanimivo vprašanje se nanaša na simpatije do raznih strank. ZKS uživa naklonjenost komaj 7 odstotkov anketiranih, Socialistična zveza 12,3, ZSMS 10, stranke Demosa skupaj 37,3 odstotka, 32,7 pa se jih še ni odločilo oziroma ne ve, kaj bo naredilo.

Velika večina Slovencev je zelo kritičnih do Jugoslavije, glede tega vprašanja se je odnos v zadnjih letih temeljito spremenil. Da bi Slovenija brez Jugoslavije ne imela nobene možnosti razvoja, sedaj meni samo še 5,8 odstotka ljudi. Na vprašanje: »Brez Jugoslavije bi se Sloveniji odprle nove možnosti razvoja,« pa so bili odgovori v odstotkih naslednji: 1987. leta 53 odstotkov, 1988. leta 58 odstotkov, 1989. leta 71,6 odstotka in sedaj kar 76,2 odstotka.

Zelo veliko volilcev se bo odločalo glede na kandidate, nekateri pa na temelju programov. Med kandidati pa je daleč pred vsemi Milan Kučan, čigar ugled in splošno zaupanje nenehno raste. S tem vprašanjem in tem odgovorom je povezano naslednje, ki ga skupaj z odgovori v celoti objavljamo:

Ali bi nam lahko povedali, za katero listo kandidatov za slovensko skupščino bi glasovali, če bi bile volitve v teh dneh?

Glasoval bi za listo:

1 - Socialistične zveze (SZDL)	20,7%
2 - Zveze komunistov Slovenije	9,8%
3 - ZSMS	11,0%
4 - Slovensko demokratično zvezo	9,8%
5 - Zvezo socialnih demokratov	3,0%
6 - Krščanske demokrate	2,8%
7 - Slovensko kmečko zvezo	9,3%
8 - Zelene Slovenije	8,7%
9 - Meščansko zeleno stranko	0,2%
10 - za nobeno od teh ne bi glasoval	24,5%

Med »simpatijami« in »odločitvijo« za koga bi glasovali, so nekatere pomembne razlike povezane s kandidaturami in osebnostmi, odnosom do Jugoslavije, priljubljenostjo in zaupanjem. Na temelju tega se nekoliko zniža predvideni odstotek glasov za Demos in odstotek neodločenih. Vendar je za sedanjo vodstveno strukturo (ZKS plus SZS) rezultat neugoden, saj skupaj dosežeta 30,5 odstotka, medtem ko ima Demos 35,8 odstotka. Odločala bo torej četrtnina še neopredeljenih, pri tem pa ima najbrž odnos do Jugoslavije zelo važno vlogo. Pri tem je alternativa v veliki prednosti. V obeh primerih pa podatki govorijo tudi o vlogi ZSMS, ki bo v takem ali drugačnem primeru zelo verjetno jeziček na tehtnici.

Vse to so seveda samo predvidevanja, volitve bodo šele čez dva meseca. **BOGO SAMS**

nadaljevanji s 1. strani - nadaljevanji s 1. strani

● Razhajanja

Republikanski tajnik La Malfa pa je včeraj spet pozval Andreottija, naj čimprej skliče vrh tajnikov petih strank vladne koalicije, da bi skupaj preverili politični položaj in proučili razne probleme, okrog katerih ni popolnega soglasja. Odločitev demokratičnjanske levice, da gre v opozicijo, lahko ima po La Malfovem mnenju zelo neprijetne posledice za vladno.

Položaj ostaja skratka še naprej dokaj napet. Včeraj je vladna večina sicer pripeljala v pristan zakon o krajevnih upravah, ki je povzročil toliko slabe krvi bodisi v odnosih med večino in opozicijo, bodisi v odnosih znotraj vladne koalicije. Pred vrati pa je še cela vrsta zakonskih ukrepov, ki razdvajajo večinske vrste. Med temi sta najbolj delikatna zakon proti založniškemu trustom, o katerem bodo predstavniki večine razpravljali prihodnji teden, ter zakon proti mamilom. Glede slednjega je kazalo, da bo prišlo do ostrega spora med socialisti in delom Krščanske demokracije. Trenja so se zadnje dni nekoliko omilila, potem ko so socialisti napovedali, da so priprav-

ljeni popuščati. Včeraj so sicer dodali, da so sicer pripravljene na določene spremembe zakona, vendar naj si nihče ne domišlja, da nameravajo popustiti na celi črti. **D. K.**

● Tragedija v premogovniku

morilce, »šefi naj plačajo za tragedijo« fizično obračunali z vodstvom premogovnika. Sevkert Yilmaz, predsednik sindikata Turk'is, ki je takoj prihitel v Yeniceleku na čelu sindikalne delegacije, je poudaril, da so take nesreče v turških premogovnikih in rudnikih povsem običajne. V Yeniceleku je bila že leta 1965 podobna nesreča, ki je terjala življenje 72 oseb, leta 1985 pa je bilo k sreči le 5 mrtvih. Predstavniki sindikata so tudi povedali, da so rudarji zaznali prisotnost treskavih plinov kar 30 minut pred tragično eksplozijo, a jim ni uspelo prebiti se do površja.

Svetovna organizacija dela ob tem navaja, da je Turčija na drugem mestu po Južni Koreji v številu smrtnih nesreč v rudnikih. Do sedaj je bila najhujša nesreča leta 1983 v rudniku Zonguldak, kjer so izgubili življenje 104 rudarji. Turška rudarska zbornica na-

vaja, da letno umre v turških rudnikih od 55 do 60 rudarjev. Ob teh podatkih je vsakomur jasen madeževski odnos rudniških uprav do varnostnih problemov.

Rudnik lignita v Yeniceleku pri Črnem morju pa je že dobil vzdevek »prekletega premogovnika«, saj so tu nesreče na dnevnem redu.

Socialisti ES v Berlinu

VZHODNI BERLIN — Na zasedanju zveze socialističnih strank ES (ZSSE) je predsednik Spitaels sporočil, da bodo novo vzhodnonemško socialdemokratično stranko sprejeli kot opozovalko ZSSE.

Spitaels je dejal, da je to predvsem priznanje stranki, obenem pa dokaz, da se ZSSE že prilagaja novim političnim premikom, ko bo v vzhodnoevropskih državah tudi vse več bivših komunističnih partij.

Na berlinskem zasedanju na temo »Naša bodočnost je Evropa« je včeraj govoril tudi tajnik PSI Bettino Craxi, ki je osredotočil svojo pozornost na vprašanje zedinjenja obeh Nemčij.

Zaradi stavke carinikov tovorni promet ohromljen

Položaj na mejnih prehodih se iz dneva v dan zapleta zaradi stavke osebja carinaric. Gornji posnetek je s terminala pri Brennerju, kjer je več stotin tovornjakov ustavljenih že od ponedeljka (Telefoto AP)

Zadovoljstvo za predložitev Maccanicovega osnutka

V Reziji ustanovili odbor za zaščito naše manjšine

REZIJA — V Reziji so ustanovili odbor, ki se zavzema za zakonsko zaščito slovenske manjšine v Italiji. Predstavniki tega odbora (Luigi Paletti, Luigia Negro, Dino Valente, Silvana Paletti, Franceschino Buttolo, don Rinaldo Gerussi, Nevio Maddotto, Vittorio Di Lenardo, don Maddotzio Ridolfi in Enzo Lettig) so v prejšnjih dneh odposlali pismo županu in občinskim svetovalcem iz rezijske občine, v katerem obrazložujejo svoja stališča glede Maccanicovega predloga. Izhajajoč iz ocene tega osnutka in opravičeno se na šestih člen italijanske ustave, v katerem je rečeno, da republika štiti s posebnimi ukrepi jezikovne manjšine, podpisniki predvsem ugotavljajo, da rezijska občinska uprava se še ni izrekla o Maccanicovem predlogu o zaščiti, ki je, tako poudarjajo, osnovne važnosti za našo skupnost. Pri tem tudi ugotavljajo, da krajevna skupnost ni seznanjena z vsebino ukrepa in da so informacije, ki prihajajo v te kraje, večkrat izkrivljene.

Zaradi teh razlogov želijo seznaniti rezijsko skupnost in celotno javnost o tem predlogu. Predvsem ugotavljajo, da zakonski osnutek v delu, ki predvideva ukrepe v korist prebivalstva slovenskega izvora in videmski pokrajini (členi 21-26) priznava prisotnost manjšine in ga štiti z vrsto ukrepov, s katerimi valorizirajo krajevni jezik in kulturo, poleg tega pa podpira tudi kulturne, rekreativne in športne dejavnosti te skupnosti.

Poleg vseh pomanjkljivosti in ozkosti tega zakonskega osnutka, glede katerih se upa, ugotavlja omenjeni odbor, da bo na parlamentarni ravni prišlo do zadovoljivejših in

dostojnejših rešitev, je v pismu županu in občinskim svetovalcem rezijske občine še rečeno, da odbor priznava važnost tega osnutka, ker je prvi konkreten znak o zaščiti s strani italijanske države, ki bo lahko vplival na narodnostno skupnost, ki je stoletja ohranjala tako živo kulturno dediščino. Gre za dediščino, ki je bila potrjena tudi z znanstvenega vidika in ki se povezuje s tisto etnično slovensko skupnostjo slovenskega izvora, ki v veliki večini živi v Sloveniji in deloma v Avstriji in Italiji.

Gre za zaklad, ugotavljajo podpisniki, ki ga italijanska država z zakonskim osnutkom ne samo priznava, ampak ga želi zaščititi in valori-

zirati, s čimer, čeprav po štiridesetih letih, namerava uresničiti ustavna določila. To je za podpisnike veliko priznanje, s katerim se prvič čutijo kot spoštovani italijanski državljani in vredni lastnega izvora in značilnosti, poleg tega pa jim to daje novega zagona za ohranjanje bogatega kulturnega zaklada, ki je univerzalne vrednosti.

Podpisniki zato izražajo željo, da bi si rezijska občinska uprava prizadevala, da bi zakonski osnutek o katerem je govor, italijanski parlament čimprej odobril s primernimi izboljšavami. Obenem tudi želijo, da bi le-ta poskrbela za korektno informiranje rezijske skupnosti o ugodnostih, ki bi ji zakon prinesel.

Dan slovenske kulture bodo v Špetru proslavili drevi

ČEDAD — V Benečiji bodo DAN SLOVENSKE KULTURE proslavili danes. Pod pokroviteljstvom občine Špetar ga prirejajo študijski center Nedizza, društvo beneških umetnikov in zveza slovenskih umetnikov.

Ob 19. uri bo v Beneški galeriji v Špetru odprtje razstave del slikarja Bogdana Groma. Sodelovali bodo predsednik videmske pokrajine Tiziano Venier in umetnostna kritika Nelida Silič Nemec ter Luciano

Perisinotto. Sodeloval bo tudi zbor Pod Lipo, povezovala pa bo Donatella Ruttar.

Ob 20. uri bo v občinski dvorani literarni intermezzo Srečko Kosovel. Na sporedu so recitacije Alde Sosič in klavirski koncert Ingrid Silič s skladbami Mozarta, Beethovna, Chopina in Liszta. V imenu Zveze slovenskih kulturnih društev bo spregovorila Claudia Salamant.

Predkongresna razprava KPI v naši deželi

Occhetto: 61,49 odstotka
Ingrao-Natta: 29,36 odstotka
Cossutta: 9,14 odstotka

TRST — Deželni komite komunistične partije je včeraj objavil rezultate glasovanj na sekcijah kongresih, na katerih so se člani partije izrekli o treh resolucijah.

Do včerajšnjega dne je bilo v deželi 121 (od 265) sekcijah kongresov, katerih se je udeležilo 3.215 članov (od 10.099, ki so imeli volilno pravico), ali 31,83 odstotka. Glasovanja o treh resolucijah so dala naslednje izide: dokument št. 1 (Occhetto) je prejel 61,49 odstotka (1.977 glasov), dokument št. 2 (Ingrao-Natta) 29,36 odstotka (944 glasov), dokument št. 3 (Cossutta) 9,14 odstotka (294 glasov).

V posameznih pokrajinah pa so bili rezultati naslednji:

Trst: doslej je bilo 20 (od 29) sekcijah kongresov, katerih se je udeležilo 1.020 od 2.912 članov (torej 35 odstotkov), ki so imeli volilno pravico. Resolucija št. 1 je prejela 54,71 odstotka (558 glasov), resolucija št. 2 27,84 odstotka (284 glasov), resolucija št. 3 15,98 odstotka (167 glasov).

Gorica: bilo je doslej 35 (od 40) kongresov, katerih se je udeležilo 999 od 3.998 članov stranke (torej 25 odstotkov). Na teh kongresih je resolucija št. 1 prejela 54,17 odstotka (493 glasov), resolucija št. 2 36,37 odstotka (331 glasov), resolucija št. 3 pa 9,45 odstotka (86 glasov).

Videm: v videmski pokrajini je bilo doslej 41 (od skupno 130) sekcijah kongresov, katerih se je

Deželni tajnik KPI Roberto Viezzi udeležilo 38,2 odstotka strankinih članov (690 na 1.805). Resolucija št. 1 je prejela 66,5 odstotka (459 glasov), resolucija št. 2 30,1 odstotka (208 glasov), resolucija št. 3 pa 3,3 odstotka (23 glasov).

Pordenon: še najvišja je bila udeležba strankinih članov v pordenonski pokrajini. Doslej je bilo 25 kongresov (vseh sekcij je 66), katerih se je udeležilo 44,36 odstotka članov (614 na 1.384). Rezultati so bili naslednji: resolucija št. 1 77,06 odstotka (467 glasov), resolucija št. 2 19,96 odstotka (121 glasov), resolucija št. 3 pa 2,9 odstotka (18 glasov).

Odbornik Carbone o položaju diplomiranih v naši deželi

TRST — Deželna opazovalnica za delo nadaljuje s svojim delom. Tokrat je pripravila raziskavo (že šesto zapored) o zaposlitvenem stanju novih diplomirancev, ki prebivajo v Furlaniji-Juljski krajini. Proučila je položaj študentov iz F-JK, ki so diplomirali v akademskem letu 1986/87 na univerzah v Trstu, Vidmu, Benetkah, Trentu in Veroni. Rezultate raziskave so včeraj na tiskovni konferenci orisali pristojni deželni odbornik Gianfranco Carbone ter prof. Fabio Neri in Giorgio Maggi, ki sta v imenu deželne uprave opravila to delo.

Raziskava je predvsem pokazala, da je število diplomiranih moškega spola v tem akademskem letu rahlo višje (56 odstotkov) kot v preteklosti, čeprav je na nekaterih fakultetah (kulturne dobrine, biologija, kemija, farmacija, filozofija, literarne vede, pedagogija, psihologija, naravne vede, prevajalne službe, ekonomska statistika, tuji jeziki) ženska prisotnost v večini. Največ diplomiranih prihaja iz znanstvenega (46,9 odstotka) in klasičnega (24,7 odstotka) liceja, tema pa sledijo ostali tehnični inštituti in učiteljska.

Na osnovi raziskave je brezposelnih diplomirancev 20,08 odstotka, zaposlenih pa 75,86 odstotka. Te podatke je sicer mogoče različno tolmačiti. Če pogledamo na fakultete, ki beležejo najvišjo prisotnost je treba dodati, da imajo največ težav diplomiranci iz medicine (kar 47,4 odstotka brezposelnih), njim sledijo diplomiranci v raznih humanističnih vedah. Zanimivo je, da nihče od diplomiranih v inženirstvu ni ostal brez dela in da je brez zaposlitve 8,6 odstotka farmacistov in 10 odstotkov diplomiranih v informatiki.

Odbornik Gianfranco Carbone

Pri vsem tem je treba dodati, da ima 40 odstotkov zaposlenih terminske pogodbe, 27 odstotkov diplomiranih pa opravlja delo, ki ne odgovarja študiju, ki so jih opravili.

Zanimiv je tudi še en podatek: na vsedravnih ravni je 20 odstotkov študentov, ki univerzitetne študije zaključijo v predpisanem roku, v naši deželi pa jih je 14,3 odstotka. Tistih, ki študije zaključijo z enoletno zamudo je 24,6 odstotka, na vsedravnih ravni pa 26,8 odstotka.

Številne prireditve ob 500-letnici Idrije

IDRIJA — Dilem ni več. Četudi Idrija nima dovolj velike kulturne dvorane, da bi v njej uprizorili Kumarjevo kantato ubrano na stoletno zgodovino mesta in njegovega rudnika, te velike kulturne manifestacije ne bo spustila iz rok. Za krstno uprizoritev tega velikega glasbenega dela, ki ga je izvajalec, ansambel Slovenske filharmonije uvrstil na svoj redni program (7. septembra letos), bodo preuredili idrijski rekreacijski center.

Po zadnji seji odbora za izpeljavo jubilejnih prireditev, ki ga vodi predsednica skupščine občine Ivica Kavčič, so znane tudi druge podrobnosti iz koledarja dogodkov posvečenih obletnici odkritja idrijskega naravnega bogastva. Omenili bomo le večje in pomembnejše prireditve. Na srednji šoli Jurija Vege v Idriji bodo v marcu in aprilu organizirali republiško tekmovanje mladih matematikov. Spomladi bosta na sporedu tudi dve strokovni posvetovanji. Poleg republiškega o perspektivi rudarske geologije v Sloveniji bo maja letos jugoslovansko posvetovanje o jamskem izkopavanju. Organizator tega posvetovanja, na katerega naj bi prišlo okoli 400 strokovnjakov, republiški rudarski inštitut, je problem zaradi pomanjkanja posteljnih zmožljivosti v idrijski občini rešil tako, da bo glavnina posvetovanja na Bledu, Idrija pa naj bi njegove udeležence gostila le en dan.

Vse kaže, da bodo 22. junij razglasili za krajevni praznik Idrije. V jubilejnem letu naj bi namreč Idrijčani na ta dan prvi obudili spomin na najdbo ob

Nikovi, kjer so pred 482 leti pod površjem zemlje, ki jo sedaj prekriva asfalt starega idrijskega trga, našli bogato živorebrno žilo. Pečat dnevu, ki naj bi bil pravi rojstni dan idrijskega rudnika in Idrije, naj bi letos dali filatelisti s predstavitvijo jubileju posvečenih znamk za potrebe PTT prometa po Jugoslaviji in v tujini.

Kot rečeno, bo obeleževanje jubileja doseglo svoj vrhunec v septembru. Takrat bo na sporedu že tradicionalni čipkarski festival, ki naj bi se občinstvu od vsepovsod predstavil v nekoliko prenovljeni podobi. Presenečenje pripravljajo tudi idrijski alpinisti, ki bodo 1. in 2. septembra organizirali na »Starem placu« v Idriji tekmo za jugoslovanski pokal v športnem plezanju. Osrednjo kulturno prireditev smo že napovedali. Med pomembnejšimi dogodki ostaja še projekt idrijskih gozdarjev. Ti naj bi septembra ali oktobra letos odprli pot v osrčje idrijskih gozdov. S krožno potjo po bukovem pragozdu Krekovš bo Idrija dobila naravoslovno, zgodovinsko in turistično tranzverzalno vseslovenskega pomena.

Med naložbami, ki spremljajo praznovanje idrijskega jubileja, zavzema posebno mesto obnavljanje idrijskega gradu. S pomočjo republiške kulturne skupnosti in idrijskih podjetij sedaj mestni muzej uresničuje načrt ureditve grajskega dvorišča, na katerem so že začeli odpirati nekdanje arkade. Velik zalogaj bo selitev rudarskih strojev z grajskega dvorišča v jašek Borba.

KATJA ROŠ

V Štanjelu bodo še letos obnovili vse komunalne naprave

ŠTANJEL — V preostalih ohranjenih hišah ob koncu zadnje vojne porušenega gornjega Štanjela danes živi le še približno 80 ljudi. Po nekaj desetletjih nezadržane propadanja edinstvene, a opustošene gosposke srednjeveške in značilne kraške arhitekture, so v zadnjih letih z nekaj večjimi obnovitvenimi akcijami in predvsem z začetkom delovanja Spacalove in Rupnikove galerije, z odprtjem etnografske zbirke v kraški hiši, organiziranjem Grajskih večerov, plesnih prireditev in z drugimi podobnimi dogodki začenja obdobje načrtnega, resnega oživljanja mesta.

V takih okoliščinah seveda veliko pomeni tudi nedavna ureditev bifeja v gradu, ki mu s postopno obnovo počasi, a zanesljivo vračajo nekdanjo privlačnost in mogočnost. Take, četudi na videz majhne pridobitve, ljubitelji in poznavalci Krasa in Štanjela sprejemajo z velikim upanjem in zanosom. Eden od njih je tudi Jožef Švagelj, ki poudarja, da je prihodnost gornjega Štanjela ne glede na njegovo majhnost in opustošenost v tem, da bo spet zaživel kot mestno naselje s svojimi prebivalci in javnimi ustanovami. Med starimi mestnimi ustanovami je namreč v štirih desetletjih nazadovanje kraja vzdržala le cerkev. Z dosedanjimi poskusi oživljanja družbenega in kulturno-umetniškega življenja pa se je pokazalo, da je v zapuščenem mestu dovolj uporabnih in privlačnih možnosti tudi za druge turistične, trgovske, proizvodne, storitvene, znanstvene, umetniške in druge dejavnosti.

Za takšen razvoj se zavzema tudi občinska skupščina Sežana, ki bo po besedah njenega predsednika Ivana Vodopivca naredila vse, kar bo mogla za »grobno« obnovo mesta, v katerem naj bi še letos obnovili vse glavne komunalne naprave.

Tako so že pripravili sekundarni vodovod prav pod stari Štanjel, pripravljajo pa tudi že načrte za hkratno napeljavo vodovodnega in telefonskega omrežja ter kanalizacije po starem naselju. Svoj del nalog pri načrtovanju in usmerjanju obnove bosta opravila tudi regionalni in republiški zavod za spomeniško varstvo, s katerima Sežanci lepo sodelujejo. Tako ob spoštovanju strokovnih načel in razvojnih smernic občine in Štanjela nastajajo načrti za obnovo mesta, v katerega želijo z oddajanjem možnih lokalov in celih poslopj iz seznama splošnega ljudskega premoženja v dolgoročni najem privabiti čimveč zasebnih, družbenih ali tujih investitorjev z zanimivimi programi.

JANEZ ODAR

Krščanski demokrati tudi v Ilirski Bistrici

ILIRSKA BISTRICA — Slovenski krščanski demokrati imajo svojo podružnico tudi v Ilirski Bistrici. Ustanovnega zbora nove občinske stranke se je poleg tajnika sveta SKD Petra Reberca in člana tega sveta Iva Bizjavca udeležilo tudi približno 60 Bistričanov. Gosta sta ustanoviteljem bistriške KD seznanila s političnim programom zveze in odgovarjala na vprašanja, s pomočjo katerih so želeli člani spoznati predvsem posebnosti slovenske krščanske demokracije in njene stične točke s političnimi programi drugih strank in zvez. Govorniki so poudarjali programske posebnosti, ki izhajajo iz krščanske etike in morale, vključno z opredelitvami o družini, splavu in odnosom do katoliške cerkve, s katero stranka ni institucionalno povezana.

Ustanovitelji so izvolili tudi občinski odbor SKD, katerega pobudnica je Valerija Reberc.

J. O.

Čez Kaštelir (Sv. Barbaro) šele 24. t. m.

KOPER — Jutri naj bi se po prvotnih napovedih zaključila obnova maloobmejnega prehoda Kaštelir (Sv. Barbara), vendar se to ne bo zgodilo. Kot so povedali na koprski UNZ, so se gradbeni dela zavlekla in ta mejni prehod bo tako odprt šele 24. februarja. Do takrat bodo gradbinci dokončali novo kontrolno hišico (ta bo poslej na desni strani pri izstopu iz države), uredili bodo novo nadstrešnico, razširili in utrdili vozišče oziroma območje na izstopni strani mejnega prehoda, razen tega pa namestili tudi nove električne zapornice.

Mejni prehod bo odprt od 7. do 19. ure, tako kot do trenutka, ko so ga zaprli zaradi obnove.

D. Gr.

Osnutek plebiscitnih proslav ne upošteva deleža Slovencev

CELOVEC — »Pri prireditvah za 10. oktober bi lahko sodelovali le tedaj, če ne bi bilo množičnega pohoda in če bi Slovenci lahko vnesli tudi svoj delež. Toda upoštevanja tega deleža uradni osnutek ne predvideva, saj so deželni politiki sicer vabili tudi obe slovenski osrednji organizaciji na sodelovanje, vsebinsko pa so določili že vnaprej. Prišlo naj bi do ravno takih prireditev, kakršne poznamo že iz zadnjih let, praznovati hočejo očitno tudi letos zmagovito nad slovenstvom. Pri takih praznovanjih pa nismo pripravljeno sodelovati,« je dejal tajnik Zveze slovenskih organizacij dr. Marjan Sturm na spominski svečanosti ob grobu heroja Matije Verdника - Tomaža v Svečah.

Tajnik ZSO se je v tej zvezi zavzel za to, da bi se oba naroda vdeželi kritično in samokritično lotila obdelati skupno zgodovino: »Do tega pa očitno ne bo prišlo, saj predstavniki dežele še naprej vztrajajo na slavju, ki temelji na napačnem tolmačenju zgodovinskih dejstev. Zato je tem bolj razveseljivo, da so se mladinske

organizacije že združile v posebnem delovnem krožku, in kaže, da bodo skupno z nami naredile vrsto alternativnih prireditev.«

Marjan Sturm je v svojem govoru tudi zabeležil, da je postalo prav v zadnjih tednih ob razsodbi ustavnega sodišča glede dvojezične šole v Celovcu spet jasno, »kolikšen pomen je imel delež Slovencev v boju proti fašizmu. Brez tega antifašističnega boja ne bi bilo prišlo do člena 7 avstrijske državne pogodbe. Ustavno sodišče pa je svoj odločitev utemeljilo prav s tem 7. členom. To pomeni, da je treba naše narodnostne pravice tolmačiti iz vidika in časa, ko je bila podpisana državna pogodba. To pa tudi ne pomeni nič drugega, kot da je tudi današnja ureditev glede dvojezičnih napisov, uradnega jezika in sodnega jezika protiuslovna. Zato pripravljamo nadaljnje pritožbe na ustavno sodišče. Torej: člen 7 je sad antifašističnega odpora in nam daje tudi možnosti za naš narodnopolitični boj».

ANDREJ MOHAR

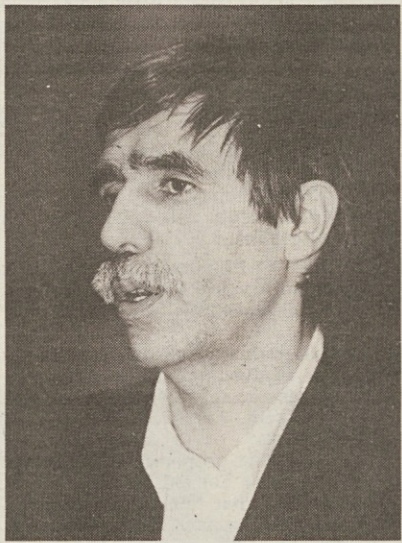

Ciril Ribičič gost deželnih voditeljev KPI Slovenski komunisti po merilih evropske demokratične levice

Predsednik Zveze komunistov Slovenije oziroma Stranke demokratične prenove Ciril Ribičič je na sinočnjem javnem zborovanju v dvorani v Ul. Madonnina predstavil temeljne značilnosti in cilje te politične formacije. Obnovil je glavne etape v preobrazbi slovenske partije v dejansko novo stranko od enajstega kongresa ZKJ do nedeljske konference ZKS, pri čemer je izhajal iz znanega programskega dokumenta »Za evropsko kakovost življenja«.

Slovenski komunisti ali postkomunisti, kot jih že imenujejo, želijo delovati po merilih evropskih demokratičnih in levičarskih sil, za večstrankarsko politično konkurenco in za svobodne ter poštene volitve. Politične razlike v ZKJ so danes zelo velike, je podčrtal predsednik ZKS-SDP, »nedvomno globlje kot med nami in slovensko opozicijo«. Občutek, da se komunisti zapirajo v ozke meje Slovenije je vsekakor napačen, saj ostaja njihov cilj »Z Jugoslavijo k Evropi«.

Ribičič je nato govoril o poteku samega kongresa ZKJ, precejšnje pozornost pa je namenil napovedanim volitvam v Sloveniji. Zavzel se je za povolno zavezanost z vsemi, ki zagovarjajo demokratični socializem. Priznal je, da resnici na ljubo ni velikega pritiska, da bi se Slovenci vrnili v ZKJ, govoril pa je o stikih s komunisti Hrvaške, Bosne in Hercegovine ter Makedonije, da bi se dogovorili za neke vrste skupno politično platformo, ki pa je trenutno očitno še ni. V tem okviru tečejo tudi v skupščini SFRJ prizadevanja za oblikovanje okrogle mize po poljskem vzoru med vsemi tistimi, ki si prizadevajo za demokratične spremembe v Jugoslaviji. Ribičič je dejal, da je ideja samoupravljanja dejansko izgubila na privlačnosti, predvsem zaradi mnogih napak v preteklosti, zato se ZKS-SDP odpoveduje samoupravljanju kot integralnemu

Ciril Ribičič

družbenemu sistemu, »nočemo pa iz ene v drugo skrajnost, zato smo za potrditev pozitivnih rezultatov samoupravljanja, ki jih priznavajo tudi na Zahodu«. Njegova stranka podpira program reform vladnega predsednika

Markovića, tudi zato, ker konkretno kaže željo po spremembah v smislu demokratičnega in večstrankarskega sistema. Na vprašanje o odnosih z armado in njeno partijsko organizacijo je govornik odgovoril, da imajo z njo, kljub razlikam v programskih usmeritvah, tesne stike, saj je partijsko vodstvo v armadi, potem ko so Slovenci zapustili kongres ZKJ, podprlo njegovo prekinitev.

Ciril Ribičič je načeloval delegaciji ZKS-SDP, ki je bila včeraj gost deželnega komiteja KPI. Pred javnim zborovanjem, ki ga je uvedel deželni sekretar KPI Viezzi, sta si obe delegaciji izmenjali mnenja o položaju v naši deželi oziroma Sloveniji in Jugoslaviji. Čeprav je bilo mišljeno, da bo izmenjava informacij v obeh smereh, saj je tudi KPI sredi prenovitvene bitke, ker pa je bilo z italijanske strani toliko vprašanj in zanimanja za dogajanja v Sloveniji in v Jugoslaviji, so pogovor o razmerah v KPI preložili na naslednji sestanek, ki bo po vsej verjetnosti v kratkem. Veliko zanimanje deželnega vodstva KPI za dogajanja v sosednji državi pričča tudi današnji sestanek z delegacijo Zveze komunistov Hrvaške in njenim predsednikom Ivico Račanom.

Š. T.

Študentje javno o univerzi

Po razkolu, do katerega je prišlo v študentskem gibanju, in zaradi osamljenosti, v kateri so se znašli najbolj odločni nasprotniki Rubertijevega zakonskega predloga, so se študentje Inštituta za zgodovino odločili, da se obrnejo na širšo javnost in da le-to informirajo o vsebini svojega boja. Po sredinem zborovanju s številnimi profesorji, prirejajo študentje zgodovine namreč javno srečanje o zakonskem predlogu ministra Rubertija. Na srečanje, na katerem naj bi oblikovali nove predloge za demokratizacijo državnih šol in univerze, so vabljeni vsi univerzitetni in višješolski študentje. Študentje zgodovine, ki so se poimenovali v Kolektiv svobodnih študentov, želijo namreč informirati vso študentsko in dijaško javnost o problemih, ki se postavljajo italijanskemu šolskemu sistemu. Srečanje bo danes ob 16. uri v Inštitutu za zgodovino v Ul. Economo 4.

Srečanje z ilustratorjem Božom Kosom Prisrčno in igrivo na prvi letošnji otroški urici NŠK

Včerašnje srečanje z Božom Kosom na otroški urici NŠK (foto Križmančič)

»Črta, pika, krog in nos - še vprašaj - in Božo Kos!«, je bil naslov včerajšnje 11. otroške urice Narodne in študijske knjižnice, prve v letošnjem letu. Protagonist prisrčno igrivega srečanja z najmlajšimi je bil Božo Kos, sicer doktor fizike, a bolj znan kot karikaturist, ilustrator mladinskih knjig in učbenikov, avtor slikanic in urednik Cicibana. Prva letošnja urica je prišla zaradi raznih težav z zamudo, zato pa je bila verjetno toliko bolj pričakovana, kot priča dober obisk včerajšnjega popoldneva v prostorih NŠK. Očitno si otroci želijo takega razvedrila, na katerem se pozabavajo, izvedo pa tudi veliko zanimivega.

Kot smo v našem dnevniku že napovedali, bodo letos otroške urice tudi v knjižnici Damir Fajgl v Gorici, ki so jo lani zopet odprli. Prvi gost bo danes popoldne prav Božo Kos.

SLOVENSKA KULTURNO-GOSPODARSKA ZVEZA

obvešča člane glavnega odbora, da bo seja glavnega odbora v ponedeljek, 12. februarja 1990, ob 19.30 v Kulturnem domu v Gorici, Ul. Brass 20, s sledečim dnevnim redom:

1. Sklepi 17. občnega zbora SKGZ
2. Volitve izvršnega odbora
3. Razno

Deželna pomoč gojiteljem klapavic v Tržaškem zalivu

Deželni svet FJK je na seji, ki je bila v sredo, med drugim razpravljala tudi o pomoči turističnim delavcem in gojiteljem školj. Zakonski osnutek je predstavil Vattovani (KD), sprejeli pa so ga z veliko večino glasov (vzdržala se je le Zelena Lista). S sprejetjem zakona je deželna uprava sklenila pomagati gojiteljem klapavic v Tržaškem zalivu. Kot je znano, je lani deželna uprava prepovedala prodajati školjke, ker so ugotovili, da vsebujejo škodljive snovi. Krivec za onesnaženje je bilo prav cvetenje alg, škoda pa je bila velika. Računajo, da so v mesecih, ko niso mogli prodajati klapavic, gojitelji izgubili približno 7 milijard lir. Vsedržavna vlada bo prizadetim gojiteljem izplačala 6 milijard lir, ostalo pa bo prišlo iz deželnih blagaj.

Alge pa so povzročile veliko škodo tudi turističnim delavcem, zato je odbornik Rinaldi predlagal, da bi Dežela prispevala milijardo lir in z vsoto omogočila turističnim delavcem, da bi najeli cenejše kredite. Marsikatero turistično podjetje je namreč ostalo s

praznimi blagajnami in nima sredstev, da bi se pripravilo na novo poletno sezono.

V zvezi z algami velja omeniti tudi poseg predstavnika Zelene liste Wehrfenniga, ki je opozoril na to, da deželna vlada premalo skrbi za tržaški Laboratorij morske biologije. Slednji bi moral razpolagati z vsemi potrebnimi sredstvi za sprotno proučevanje in »pregledovanje«² Jadrana. Hitro ugotavljanje zdravstvenega stanja morja lahko pomaga tudi pri pravočasnem ukrepanju in je zato bistveno za gospodarske dejavnosti, kot je turizem.

Na deželna vrata pa ne trkajo samo tisti, ki jih je prizadelo cvetenje alg. Podpore zahtevajo tudi turistični delavci v zimskih središčih, saj bodo v letošnji sezoni ponovno beležili izgube. Pomanjkanje snega je namreč zaznamovalo »zlato«² obdobje, to je božične in novoletne praznike. Izgubljeno bodo torej morali nadomestiti z belimi tedni in velikonočnimi prazniki, ki postajajo v zadnjih letih najugodnejša »zimska«² sezona.

V Gregorčičevi dvorani bo odprta še ves prihodnji teden Razstava o »dvojezičnosti pred Maccanicom«

Z včerašnje otvoritve razstave dokumentov o problemu dvojezičnosti v Gregorčičevi dvorani (foto Križmančič)

Včeraj so v Gregorčičevi dvorani odprli razstavo z naslovom: »Dvojezičnost pred Maccanicom«. Na panojih, ki so razobešeni na stenah dvorane, so dokumenti iz arhiva Sama Pahorja. Kot je v predstavitvi naglasil sam Pahor, gre za uradne dvojezične dopise in dokumente med državo in Pahorjem glede davčnih listih, davčnih prijav, glob, prepovedi manifestacije, itd. Namen razstave pa je po besedah pripravjalca tudi ta, da dokaže Slovencem, kako obstaja vrsta pravic, ki omogočajo uporabo slovenščine v odnosu z javnimi oblastmi. Hkrati pa je Pahor želel dokazati, da je Maccanicov zakonski osnutek protustaven in da krči mednarodne obveze italijanske države, saj je v osimskem sporazumu jasno zapisano, da ne sme biti zaščita pod ravnino londonskega sporazuma. Osnutek je torej pod to ravnino, kot tudi pod tisto, ki jo določa sama italijanska ustava. Razstava bo odprta do 16. t. m., vsak dan, razen sobote in nedelje, in sicer od 9.30 do 12.30 in od 16. do 20. ure.

Ul. Brigata Casale je bila več ur zaprta za promet Tovornjak z železnimi cevmi v težavah

Nenavadna nezgoda je včeraj dopoldne povzročila dolge zastoje v prometu v Ul. Brigata Casale, ki je bila dejansko več ur zaprta za promet. Okrog 9.30 se je tovornjak s prikolico iz Taranta, ki je peljal proti industrijski coni in ki je prevažal 12-metrске železne cevi, namenjene občinskemu podjetju za plin, vodo in elektriko ACEGA, delno prevrnil na bok. Da bi ga ponovno in varno spravili na pot, so gasilci morali delati skoraj štiri ure, v tem času pa so krabinjerji iz naselja Sv. Sergija preusmerili promet na druge ceste.

Tovornjak je, kot rečeno, prevažal debele in težke železne cevi, ki so skupno tehtale 27 ton. Tovor je bil sicer pravilno natovorjen in pritrjen na dno prikolice, zaradi nerodnega manevra pa se je na ovinku v bližini bivše smodnišnice premaknil na desno stran tovornjaka: desna stran prikolice se je »usedla«² na kolesa, tako da tovornjak ni mogel naprej. Šofer tovornjaka, ki se je prvič pripeljal iz Taranta v Trst, namreč ni poznal ceste. Ovinek pri smodnišnici, kjer se cesta med drugim spusti po klancu navzdol, ga je presenetil, tako da je preostro obrnil volan in povzročil, da se je tovor »prekucnil«² na desno stran prikolice.

Takoj po nesreči so tovor prišli reševati gasilci pod vodstvom načelnika Barazzuttija. »Reševanje«² tovornjaka pa jim ni šlo tako lahko od rok. Najprej so namreč postavili tovornjak na sredo ceste in z žerjavom zavrnljali to-

vor. Šofer je pognal motor in skušal nadaljevati svojo pot, vendar se je tovor po nekaj metrih ponovno zvrnil na desno stran prikolice. Zaradi tega so gasilci poklicali na pomoč delavce podjetja ACEGA, ki ima veliko večji žerjav. S tem so skoraj polovico tovora spravili na tovornjak občinskega pod-

jetja, tako da je izpraznjen tovornjak lahko končno nadaljeval svojo pot.

Ker so cevi, preden bi jih naložili na tovornjak podjetja ACEGA, nagradili na cesti, pa je bila cesta še dobro uro zaprta za promet.

Na sliki (foto Križmančič) občinski delavci spravljajo železne cevi na občinski tovornjak.

Avtomobilistom se obetajo spet nove prometne težave

V kratkem se bodo avtomobilisti spopadli z novimi prometnimi spremembami v mestnih ulicah. Začelo se bo z deli podjetja ACEGA za potenciranje vodnega in plinskega omrežja. V treh zaporednih fazah bodo zaprli za promet ulice Pindemonte, Crispi in Piccolomini. Najprej bodo ustavili promet v Ul. Pindemonte med hišno številko 5 in vogalom z Ul. Crispi, kot tudi v Ul. Crispi med številko 74 in vogalom z Ul. Pindemonte. Obenem bodo prepovedali parkiranje na odseku Ul. Crispi med Rossettijevo ulico in Ul. Piccolomini ter na strani sodih števil od 70 do 76 v Ulici Crispi.

V drugi fazi bodo zaprli za promet odsek Ulice Crispi med številka 74 in 65 ter prepovedali parkiranje na strani lihih števil med 65 in 73 ter parnih števil med 70 in 76, kot tudi med ulicama Rossetti in Piccolomini.

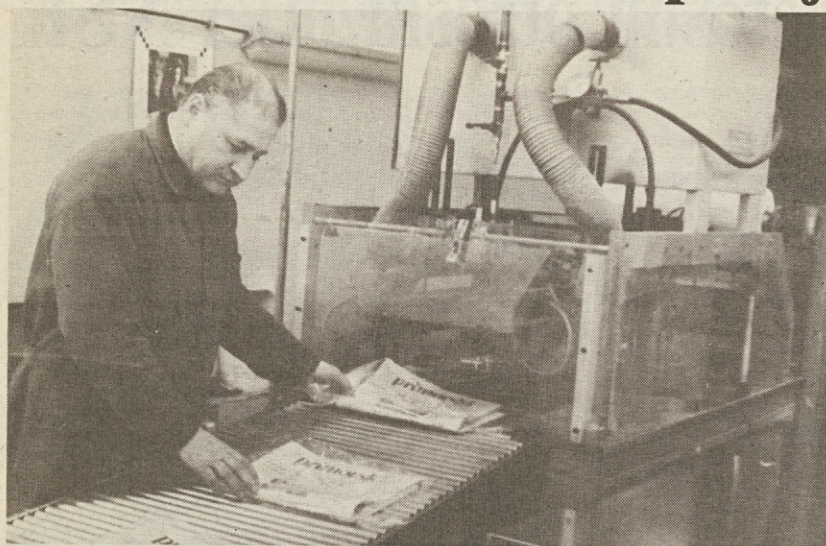
Nazadnje bodo prepovedali promet po Ulici Crispi in odseku, ki gre od hišne številke 65 do Rossettijeve ulice, pa tudi po Ulici Piccolomini na odseku med Ul. Crispi in Drevoredom XX. septembra - v Ul. Piccolomini bodo tedaj lahko vozili samo njeni stanovalci. Istočasno bo prepovedano parkiranje na strani neparnih hišnih števil od 51 do 65 v Ulici Crispi in na strani parnih števil na odseku iste ulice med ulicama Rossetti in Piccolomini.

Čim bodo dela ACEGA mimo, bodo v ulicah Crispi in Pindemonte uvedli enosmerno vožnjo - na odseku oz. v smeri od Ul. Rossetti do izhoda iz parkirišča, kjer je bila pivovarna Dreher. Podobne ukrepe bodo sprejeli glede ulice Virgilio in Termidoro, vendar leposkusno. Tudi to bo šlo za uvedbo enosmerne vožnje, ki bi jo utegnili pozneje raztegniti še na Ul. Romagna.

Predavanje o toksičnih odpadkih

Pri Združenju tržaških industrijcev (Trg Škorklja št. 1) bo danes ob 16.30 strokovnjak Antonio Giust predaval o predpisih glede časasnega uskladiščenja strupenih in škodljivih odpadkov in glede vsakoletnega prijavljanja industrijskih odpadkov. Gre za strogi zakonski obveznosti, ki so ju dolžni zainteresirani izpolniti najpozneje do 28. februarja. Ta rok obvezuje v prvi vrsti podjetja, ki so že vložila prijavo o časasnem uskladiščenju toksičnih in siceršnjih človeku škodljivih odpadkov in ki morajo zdaj zaprositi za ustrezno pooblastilo še pristojno deželno oblast.

Po 31 letih dela pri nas Boris Lovriha odšel v pokoj

V ekspeditu naše tiskarne v Ulici Montecchi ne srečujemo več Borisa Lovriha. Doma iz Doline je kot vajenec s 16. letom prišel na začetku leta 1959 v našo založniško hišo. Najprej je delal v klišarni, kasneje pa je dobil stalno delo v ekspeditu. V zadnjih časih je delal v nočnih urah. Prej je marsikaj prevažal časopise, ki so se tiskali v našem posloppju. Pred nekaj dnevi se je Boris Lovriha, po 31 letih nepretrganega dela pri nas, predčasno upokojil. V tolikih letih je dan za dnem, noč za nočjo, imel opravka z milijoni izvodov Primorskega dnevnika. Dolgoletnemu sodelavcu se zahvaljujemo tudi novinarji Primorskega dnevnika.

kino

ARISTON - 15.30, 22.15 La voce della luna, r. Federico Fellini, i. Roberto Benigni, Paolo Villaggio.
EXCELSIOR - 17.00, 22.15 Tesoro, mi si sono ristretti i ragazzi in risanka Una grossa indigestione, prod. Walt Disney.
EXCELSIOR AZZURRA - 17.45, 21.45 L'amico ritrovato, r. Jerry Schatzberg.
NAZIONALE I - 16.30, 22.15 Ultima fermata a Brooklyn, □
NAZIONALE II - 16.30, 22.15 Il ritorno del 3 moschettieri, i. Richard Chamberlain, Michael York.
NAZIONALE III - 16.20, 22.15 Voglia di godere, porn., □□
NAZIONALE IV - 16.30, 22.15 Sesso, bugie e video tape.
GRATTACIELO - 16.30, 22.10 Seduzione pericolosa, r. Harold Becker, i. Al Pacino, Ellen Barkin, □
MIGNON - 16.30, 22.15 Orchidea selvaggia, i. Mickey Rourke, Jacqueline Bisset, □□
EDEN - 15.30, 22.00 Lilli Carati e Ramba Nera: le super scatenate, porn., □□
CAPITOL - 16.00, 22.00 Black Rain - Pioggia sporca, i. Michael Douglas.
LUMIERE - 16.00, 22.00 Scene di lotta di classe a Beverly Hills, i. Jacqueline Bisset.
ALCIONE - 16.00, 22.00 È stata via, i. Peggy Aschroft, Geraldine James.
RADIO - 15.30, 21.30 La signora del taxi di notte, porn., □□
Prepovedano mladini pod 14. letom □
- 18. letom □□

razstave

V TK Galeriji v Ul. sv. Franciška 20 razstavlja svoja dela FABIO SMOTLAK - slike in grafike.
V prtiličnih prostorih Tržaške kreditne banke v Ul. Filzi 10 razstavlja svoje najnovejše grafike ZORA KOREN ŠKERK.
V občinski galeriji v Miljah na Trgu republike 2 razstavlja slikar DANTE PISANI.
V konferenčni dvorani v Miljah, na Trgu republike 2, bodo danes, 9. februarja, predvajali video o slikarjem ustvarjanju in delu.
V galeriji Cartesius v Ul. Marconi 16 razstavlja svoja dela do 15. februarja slikarka RENATA PINAGLIA BERTEG-LIO.
V Peterlinovi dvorani, Ul. Donizetti 3, je odprta razstava POMAGAJMO OTROKOM - LIKOVNI UMETNIKI ZA SKLAD MITJA ČUK. Ogled vsak dan od 17. do 19. ure.
SKD Tabor - Opčine, Prosvetni dom. Danes, 9. t. m., ob 20. uri odprtje razstave slik, risb in grafik IVANA ROBA, ki ga bo predstavil Marko Vuk. Na večeru sodelujeta s klavirskimi točkami Katja Granier in Ivan Miličič. Vabljeni!
V galeriji C. P. A. - Centro Piccola Arte - v Ul. Bernini 4 razstavlja do 15. t. m. svoja dela slikarka FULVIA FERMO.
V Gregorčičevi dvorani, Ul. sv. Franciška 20, II. nadstropje je odprta razstava DVOJEZIČNOST PRED MACCANI-COM. Ogled vsak dan, razen sobote in nedelje do 16. t. m., od 9.30 do 12.30 in od 16. do 20. ure.

čestitke

Člani ansambla Taimis voščijo pevcu Borisu in mamičini Mini vse najboljše ob rojstvu sinčka VASJE, ki je takoj dokazal, da ima tudi on odlične pevske sposobnosti.

Primorski dnevnik

Vsa razna obvestila in objave sprejemamo vsak dan od 8. do 13. ure po tel. 7796-611

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE

MARIJ ČUK
LEPO JE V NAŠI DOMOVINI BITI
Režija: Jože Babič
V nedeljo, 11. t. m., ob 18. uri v Športno-kulturnem centru v Zgoniku.

SKD Igo Gruden in ŠD Sokol

sklicujeta
danes, 9. februarja, ob 19.30 v prvem sklicanju in ob 20. uri v drugem sklicanju v dvorani Igo Gruden

REDNI OBČNI ZBOR

s sledečim dnevnim redom: otvoritev, poročila, diskusija, razrešnica, volitve in razno.
Vabljenil!

KD Fran Venturini

priredi
DAN SLOVENSKE KULTURE
v sodelovanju s COŠ Mara Samsa

Danes, 9. t. m., ob 19. uri v Centru A. Ukmar - Miro pri Domju.

Vljudno vabljeni!

gledališča

VERDI
Simfonična sezona gledališča Verdi 1989-90 - Pri blagajni gledališča je v teku razdeljevanje abonmajev za red A, B, D, L.

Jutri, 10. t. m., ob 20. uri bo v gledališču Verdi na sporedu osma ponovitev Leharjeve opere VESELA VDOVA (red L). Dirigent Daniel Oren, režiser Gino Landi. V glavni vlogi bo nastopila Luciana Serra, ostali interpreti so: D. Mazzucato, R. Frontali, M. R. Cosotti, G. Riva, E. Pandolfi, G. Vanzelli, D. Zerial, G. Botta, R. Susovski, M. Volo, M. Lubini, P. Zuzich, G. Jenco.

ROSSETTI

Nocoj ob 19. uri (red petek) bo Teatro Stabile iz Turina predstavil O'Neillovo delo STRANO INTERLUDIO. Režija Luca Ronconi. V abonmajem odrezek št. 7. Prodaja vstopnic pri osrednji blagajni v Pasaži Protti.

LA CONTRADA - CRISTALLO
Danes, 9. t. m., ob 10.00 bo na sporedu ponovitev igre za otroke L'INVERNO DEL PETTIROSSO (Taščica sredi zime). Režija Francesco Macedonio.

Predstava, ki je vključena v cikel "V gledališču z družbo", bo na sporedu ves teden ob 10. uri, namenjena pa je šolam.

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE
Danes, 9. t. m., ob 10. uri gostuje v Colu (osnovna šola) ter jutri, 10. t. m., ob 10.20 na Proseku (osnovna šola) s pravljico POJDI NE VEM KAM v režiji Marka Sosiča.

koncerti

Società dei concerti - Tržaško koncertno društvo - V ponedeljek, 12. t. m., ob 20.30 bodo v gledališču Rossetti nastopili MADRIGALISTI iz Prage.

SKD Tabor - Openski glasbeni večeri, v nedeljo, 11. t. m., ob 17. uri bo v Prosvetnem domu na Opčinah koncert za violino in harfo. Nastopata IGOR KURRET - violina in FRANCESCO FRIGOTTO - harfa. Na sporedu: Corelli, Vivaldi, Donizetti. Vabljeni!

Glasbena matica Trst - Koncertna abonmajska sezona 89/90 - V četrtek, 15. t. m., ob 20.30 bo v Kulturnem domu v Trstu nastopil GODALNI KVARTET GLASBENE MATICE in MIRAN KOŠUTA, klarinet. Na sporedu: Mozart, Florjanc, Borodin. Prodaja vstopnic v Pasaži Protti - Utat od ponedeljka, 12. t. m., dalje.

Mandracchio
V ponedeljek, 12. t. m., ob 22. uri bo KONCERT ameriškega kitarista Tala FARLOWA, ki ga organizira Tržaški jazz klub.

izleti

SPDT prireja v nedeljo, 11. februarja, avtomobilski izlet na Vrhe nad Vipavsko dolino. Na krožni poti bo približno 4 ure hoje in izlet je primeren za vse. Zbirališče udeležencev je na Opčinah pred Prosvetnim domom ob 9. uri. Potrebna pojasnila daje Franc Armani (tel. 415318).

KD France Prešeren - Boljunec in KD Primorsko - Mačkolje prirejata 18. t. m. izlet v Ljubljano z ogledom opere ČRNE MASKE. Cena 35.000 lir vključuje avto-busni prevoz, operno predstavo, ogled Cankarjevega doma in galerij ter kosilo. Vpišete se lahko v mlekarni v Boljuncu ali pri Danici Smotlak v Mačkoljah - tel. 232114.

razna obvestila

Sekcija KPI občine Dolina vabi na IZREDNI SEKCIJSKI KONGRES, ki bo v nedeljo, 11. t. m., ob 9. uri v centru A. Ukmar-Miro pri Domju.

KD Kraški dom vabi vse, ki bi želele izdelati nošo ali urediti staro; da se v ponedeljek, 12. t. m., ob 20.30 zglasijo v Kulturnem domu na Colu. Uvodno srečanje bosta vodili Marta Košuta in Nadja Kriščak, ki bosta na razpolago za morebitne nasvete.

šolske vesti

Sindikat slovenske šole sporoča, da so na sedežu SŠS - Ul. Carducci 8/II - na razpolago obrazci in informacije za premitivne neučnega osebeja v staležu. Rok za predložitev prošelj zapade 11. marca 1990.

V tajništvo liceja France Prešeren v Trstu lahko dobijo bivši dijaki, ki so maturirali do šolskega leta 1981/82, originalno maturitetno diplomu. Kdor jo želi mora vrniti nadomestno potrdilo.

mali oglasi

OSMICO je v Zgoniku odprl Mario Milič. Toči belo vino in teran.

GEOLOŠKI inženir, v Italiji za spoznavanje italijanskega jezika, išče katerokoli zaposlitev. Tel. 43007.

23-LETNI ELEKTRONSKI tehnik z opravljenim vojaškim rokom išče katerokoli zaposlitev. Tel. 229373 zjutraj.

19-LETNO dekle s končano šolo za tapetnika in dveletno prakso išče katerokoli resno zaposlitev na Goriškem ali Tržaškem. Tel. (003865) 31846 ali (040) 228582.

IŠČEM delo kot gospodinjka pomočnica ali varuška. Tel. (003865) 65693.

PRILOŽNOST: fiat 1300 mirafiori, letnik '76, nove gume, nov motor, avtoradio, komaj opravljena revizija, prodam za 1.100.000 lir. Tel. na št. 225590 v večernih urah.

ČE POTREBUJETE majhno šiviljsko popravilo, se lahko zglasite vsako sredo dopoldne pri Skladu Mitja Čuk na Opčinah, v zgornjih prostorih.

PRIZNANA firma nudi zainteresiranim v Jugoslaviji zaposlenost z izredno dobrim zaslužkom. Tel. na št. (040) 299012.

IZGUBIL se je šest mesecev star psiček svetle barve z rdečo ovratnico v okolici Proseka. Odgovarja na ime Pipa. Tel. 212018.

prispevki

V spomin na Miro Šemec darujejo Marica, Giuliano in Roži 30.000 lir za MPZ Vesna.

Raniero Costantini daruje 20.000 lir za KD Rovte - Kolonkovec.

Aldo Strain daruje 100.000 lir za Sklad Mitja Čuk.

Namesto cvetja na grob botra Albina Petarosa daruje Viktor Hrvatit 25.000 lir za Godbo na pihala Ricmanje in 25.000 lir za ricmanjsko cerkev.

Namesto cvetja na grob prijatelja Franca Perniča darujeta Angel in Antonija Strajn (Zabrezec 59) 20.000 lir za vzdrževanje spomenika padlim v NOB na Opčinah.

Ob obletnici smrti dragega Milana Šturmana se ga z ljubeznivo spominjajo svoji in darujejo 50.000 lir za KD Primorsko - Mačkolje.

Za gradnjo Ljudskega doma na Opčinah so darovali: Celeste Danev 10.000 lir, Karla Taučer 15.000 lir, Kety Kravos 100.000 lir, Mimica Jerič 25.000 lir ter Nada Mahnič 20.000 lir.

Namesto cvetja na grob Ladija Rebule darujejo Marija, Ada in Berto 30.000 lir za SKD Vigred.

V spomin na pok. Palmiro Sulčić - Šemec darujejo soletnice in soletniki, rojeni v Križu leta 1923, 115.000 lir za vzdrževanje spomenika padlim v NOB v Križu.

Namesto cvetja na grob pok. Mire Šemec darujejo Marčela Žerjal in sinovi 20.000 lir za vzdrževanje spomenika padlim v NOB v Križu.

V spomin na pok. Viktorijo Verginello darujejo družine Starec, Mennucci, Husu, Kapun, Rupelj in Rustja 60.000 lir za vzdrževanje spomenika padlim v NOB v Križu.

V spomin na Jerneja Valentiča daruje družina 300.000 lir za MPZ upokojencev iz Brega.

V spomin na drago Lidijo Sancin daruje Marta Godina 15.000 lir za Dom Jakoba Ukmarja.

V spomin na dragega prijatelja Franja Kosovela darujeta Rosanda in Silva Gasperič 25.000 lir za Društvo slovenskih upokojencev.

Ob 1. obletnici smrti dragega moža, očeta in svaka Svetkota darujejo Marija, Ines, Magda in Zora Štancerjeve 30.000 lir za ŠD Zarja, 30.000 lir za KD Lipa in 40.000 lir za Pogrebno podporno društvo v Bazovici.

V spomin na drago mamo daruje Delka Ferluga 50.000 lir za SKD Tabor.

V spomin na vse pokojne s Cola št. 20 daruje Marta 30.000 lir za Skupnost družina Opčine.

V spomin na dragega Franja Kosovela daruje Pavla Kukanja 50.000 lir za Dijaško matico.

V spomin na Josipa Pertota daruje družina Pertot 100.000 lir za Kulturni dom Prosek-Kontovel.

menjalnica

8. 2. 1990

TUJE VALUTE	FIXING MILAN	BANKOVCI TRST	TUJE VALUTE	FIXING MILAN	BANKOVCI TRST
Ameriški dolar	1239.—	1230.—	Japonski jen	8,539	8,300
Nemška marka	743,750	742.—	Švicarski frank	833,600	829.—
Francoski frank	218,810	217.—	Avstrijski šiling	105,649	105,200
Holandski florint	659,620	657.—	Norveška krona	192,320	190.—
Belgijski frank	35,524	35,100	Švedska krona	210,250	206.—
Funt sterling	2096,200	2075.—	Portugalski eskudo	8,424	8.—
Irski sterling	1972,700	1940.—	Španska peseta	11,400	11.—
Danska krona	192,660	190.—	Avstralski dolar	933.—	900.—
Grška drahma	7,894	7,500	Jugoslov. dinar	—	100.—
Kanadski dolar	1033,650	1000.—	ECU	1515,500	—

BANCA DI CREDITO DI TRIESTE
TRŽAŠKA KREDITNA BANKA

Telef.: Sedež 040/67001
Agencija Domjo 831-131
Agencija Rojan 411-611

Praznik popevke sedaj kot festival polemike

Do začetka sanremskega festivala manjkajo še trije tedni, polemike pa se kar vrstijo. Eno od teh je prav gotovo izzval Francesco Salvi s svojo popevko »A«, ki naj bi bila po njegovem mnenju najboljša na letošnji prereditvi. Pred nekaj dnevi pa jo je predstavil prijateljem in novinarjem v nekem milanskem lokalu. Takoj se je s protestnim telegramom organizatorju Aragozziniju oglasil Odbor za umetniško zaščito, ker izvedba v Sanremu ne bi bila več praznična. Če bo potrebno, se namerava Odbor poslužiti tudi sodne prijave. To pa še ni vse. Prav tako odločen je protest gledaliških organizatorjev, ki zahtevajo od Aragozzinija, da jim dovoli vstop na vaje Festivala. Festivalski pravilnik dovoljuje namreč prisotnost samo organizatorjem, ki imajo prepustnico kake diskografske hiše. ANAT se, kot uradno združenje gledaliških organizatorjev, poteguje za svoje člane in trdi, da tak odnos dovoljuje veliko zlorabljanje. V resnici Festival ni samo prireditev, temveč je prava borza-tržnica italijanske popevke in pevcev, ki nikakor ne bi smela privilegirati nekaterih na škodo številne kategorije uradnih gledaliških organizatorjev. Vrsta je bila nato na Združenju diskografskih operaterjev v zvezi s stroški za tuje pevce, ki bodo nastopali na Festivalu. Aragozzini je v odgovor zagotovil, da bodo stroške krile diskografske hiše ali managerji posameznih pevcev, Festival pa je v ta namen prispeval le 7 milijonov lir.

Vse te polemike so se razplamtele tik pred včerajšnjo tiskovno konferenco, ki je bila zato tudi primerno razgibana. Na njej je Adriano Aragozzini napovedal dvojico italijanskih in tujih pevcev in predstavil letošnja napovedovalca - Johnnyja Dorellija in Gabriello Carlucci (vsi trije skupaj na sliki).

fimske premiere

eva fornazarič

Fellini: šepetaje o Luni in smrti

»Kar mi pomaga, da se vsako jutro spet zbudim, je radovednost.« V imenu te radovednosti, predvsem pa v imenu pravice do moralno čistega življenja, se je Federico Fellini spet spravil za filmsko kamero in posnel *La voce della luna*. Njegov poslednji trud bo zastopal Italijo na letošnjem canneskem festivalu, vendar je to povsem postranski podatek, ki ima smisel le v očeh producentov Gori, gledalca najbrž zanima le to, če je Fellinijev »malček« dober ali slab film.

Ko sem sedela v napol prazni kinodvorani, so se mi kar sama porajala vprašanja: čemu toliko »predfilmske« reklame, čemu toliko neposrednih prenosov rimske predpremiere, kako to, da se je veliki mojster z bajnim šalom podal na premiero, ko je vsem dobro znano, da tega običajno ne dela? Že v špicu sem našla prvi odgovor: film je sofinansirala RAI in je zato prav, da si ga reklamira brezplačno s posebno oddajo pred grotesknim podajanjem *Zaročencev*.

Druge odgovore sem iskala med projekcijo, ker ne morem zanikati dejstva, da je *La voce della luna* film, ki ne prevzame v celoti in pusti dovolj časa za razmislek. Trenutki res mojstrske veličine padajo v brezna globoke povprečnosti, ki je toliko bolj nerazumljiva, ker nosi film podpis in pečat enega najbolj originalnih italijanskih, najbrž celo evropskih režiserjev.

La voce della luna stilo zelo spominja na *E la nave va*. Scenografije v studiju postavljenih »eksterjerjev« izkoriščajo lunin sij, ki prihaja iz kartonaste lune in se odseva na verigah zapuščenega vodnjaka, kot se je pred leti na bokih kartonaste prekoceanke. Tudi kadenca, s katero govorijo igralci, nas povede v svet Fellinijevih filmov, kjer ni prostora za posamezne »glasove«. Predstavljajte si Benignija, prav tistega, ki je s svojo narečno italijanščino spravlil v smeh Johna Lurieja v filmu *Daunbailò*, ki dublira samega sebe in se v imenu uglajene igre

avtocenzurira. Glede na slabo izvedbo dubliranja pa si upam celo reči, da je bil ves trud popolnoma zaman. Tudi Villaggio je moral pristati na dubliranje, le da mu je priskočila na pomoč igralska umetnost, ki je nismo niti slutili, saj jo je leta in leta skrival pod Fantozzijevim plaščem. Tako imamo v filmu dva protagonista, Salvinija in Gonello, predstavnik dveh generacij upornikov. Dva Fellinija. Salvini je tisti Fellini, ki se sprašuje, kako je življenje po smrti, oziroma, kam gredo pokojniki, ko jih spravimo v grob. Morda je kje kaka luknja, skozi katero pridemo v njihov svet? Salvini je mlad in razmišlja kot stariček ali kot oseba, ki razmišlja o smrti, Gonella pa je gospod v letih, ki noče, da ga starci okuzijo z najhujšo boleznijo: s staranjem.

Fellinija stiska v duši. Minevanje časa je neizbežno in on se mu noče upreti, ker ve, da bi vsekakor izgubil

bitko. Zato je *La voce della luna*, kljub številnim spodrslijajem, prej nepopravljena stran dnevnika, kot pa slabo napisana novela. Prišel bo čas, ko nas ne bodo več motile vloge celotne ekipe TV oddaje *Lupo solitario* (od družine Roversi do bratov Ruggeri), ko bomo pozabili na žensko-parno lokomotivo in na brate Micheluzzi, ki so spravili luno na zemljo in ne vedo več, kam z njo.

v neizbrisnem spominu pa nam bodo ostali utrinki, ki so prej literarni kot filmski. *La voce della luna* je kriček okvir, ki pritegne pozornost nas vseh na velike, zašepetane življenjske resnice. Bachmannova je trdila, da človek preživi, dokler ohranja sposobnost spominjanja, Fellini, oziroma avtor romana *Il poema dei lunatici* Cavazzoni, pa trdi, da se človek preživlja s sanjami. In Fellini sanja izključno s kamero v roki.

današnji televizijski in radijski sporedi

RAI 1	RAI 2	RAI 3	TV Ljubljana 1	TV Koper	RADIO TRST A
7.00 Aktualno: Uno mattina 9.40 Nanizanka: Creature grandi e piccole - L'agnellino testardo 10.30 Jutranji dnevnik 10.40 Variete: Ci vediamo 11.55 Vreme in dnevnik 12.05 Variete: Piacere RAI 1 13.30 Dnevnik 14.00 Variete: Occhio al biglietto 14.10 Glasbeni variete: Tam Tam Village 15.00 O kulturi: L'Aquilone 16.00 Mladinska oddaja: Big! 17.55 Iz parlamenta in vesti 18.05 Aktualno: Italia ore 6 18.40 Kviz: Lascia o raddoppia? 19.40 Almanah in dnevnik 20.30 Film: Baby - il segreto della leggenda perduta (pust., ZDA 1985, r. B. W. L. Norton, i. William Cattt, Sean Joung) 22.05 Dnevnik 22.15 Aktualno: Insieme per la scuola 24.00 Dnevnik in vreme 0.15 Rubrika: Mezzanotte e dintorni 0.35 Otroški laboratorij: Lampedusa 1.15 Turnir v biljardu	7.00 Otroški variete: Pata-trac, nan. in risanke 8.30 Nadaljevanke: Capitol 9.30 Tečaj angleščine in francoščine za otroke 10.00 Variete: Aspettando mezzogiorno, 11.55 Mezzogiorno è 13.00 Dnevnik - ob trinajstih 13.15 Rubriki: Diogenes in Gospodarstvo 14.00 Nad.: Quando si ama 14.45 TV igra: L'amore è una cosa meravigliosa 15.50 Nanizanka: Cuore e batticuore 16.35 Videomic 17.00 Vesti in Iz parlamenta 17.10 Rubrika: Tutto sul Due 18.20 Športne vesti 18.35 Nanizanka: Miami Vice 19.30 Rubrika: Rosso di sera 19.45 Dnevnik, šport, vreme 20.30 Variete: ...e saranno famosi 22.40 Večerni dnevnik 22.50 Aktualno: Diogenes 23.40 Dnevnik in horoskop 0.10 Film: La confessione della signora Doyle (dram., ZDA 1952, r. Fritz Lang, i. Barbara Stanwyck, Paul Douglas)	12.00 Vabilo v gledališče: L'avventura di un povero cristiano (Ignazio Silone, r. Ottavio Spadaro, i. Riccardo Cucciolla, Ferruccio De Ceresa) 14.30 Videosport: kronika in zanimivosti, vmes teniški turnir ATP v Milanu in plavalni miting v Viareggio 18.10 Dokumentarna oddaja: Geo (urednika Gigi Grillo in Claudio Pasanisi, v studiu Gianclaudio Lopez) 18.45 Športna rubrika: Derby (vodi Aldo Biscardi) 19.00 Vreme in dnevnik 19.30 Deželne vesti 19.45 BlobCartoon 20.00 Variete: Blob - Di tutto di più 20.25 Aktualno: Una cartolina spedita da Andrea Barbato 20.30 Aktualnosti: Chi l'ha visto? (vodi Donatella Raffai) 22.00 Večerni dnevnik 22.05 Oddaja o ženskah: Harlem (vodi Catherine Spaak) 23.15 Teniški turnir ATP	9.00 Mozaik. Spored za otroke in mlade: 9.30 dokumentarca V hribih se dela dan in Pisma, 10.45 nad. Paracelsus (1. del) 12.00 Video strani 15.12 Svet na zaslonu 15.55 Žarišče (pon.) 16.30 Dnevnik in poslovne informacije 16.50 Mozaik. Tednik (pon.) 17.50 15 minut za športno ritmično gimnastiko 18.05 Spored za otroke in mlade: Pojdi nekam, ne ve se kam - Bradač in globobradec, 18.20 nad. Pika Nogavička (konec) 18.50 Risanka 19.00 DP v hokeju: Olimpija-Jesenice 19.20 TV okno 19.30 Dnevnik, vreme, Zrcalo tedna 20.20 DP v hokeju: Olimpija-Jesenice 20.25 Dokumentarec: Nafta 21.20 Nadaljevanke: Plačanec (O. Barski, 2. del) 22.20 Dnevnik in vreme 22.40 Pogledi 23.35 Film: Fellinijev Rim (kom., It.-Fr., r. Federico Fellini)	13.45 Rubrika o nogometu: Mon-gol—fiera (pon.) 15.00 Nočni boks (pon.) 15.45 Rubrika: Speedy 16.15 Oddaja o športu: Juke Box - Zgodovina športa po želji 16.45 Košarka NBA 18.15 Wrestling Spotlight 18.45 TVD Novice 19.00 Odprta meja 19.30 TVD Stiščice 20.00 Oddaja o športu: Golden Juke Box (pon.) 21.30 TVD Novice 21.40 Oddaja o košarki: Sottocanestro 22.25 Veliki tenis (vodi Rino Tommasi) 0.25 Rubrika: Eurogolf	8.00, 13.00, 19.00 Dnevnik; 14.00, 17.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše, vmes Koledar in pravljica; 8.10 Aladinova svetilka; 8.40 Soft music; 9.05 Ne vse, toda o vsem; 9.10 Revival; 9.40 Beležka; 9.50 Orkestri; 10.00 Pregled tiska; 10.10 Z opernega repertoarja; 11.30 Blues; 12.00 Iz filmskega sveta; 12.20 Priljubljene melodije; 12.40 Primorska poje; 12.50 Orkestralna glasba; 13.20 V žarišču; 13.30 Glasba po željah; 14.10 Otroški kotichek: Narisimo pravljico; 14.30 Od Milj do Devina; 15.00 Glasbena medigra; 15.10 Kulturni dogodki; 15.40 Jazzovski utrip; 16.00 Mi in glasba; 17.00 Kulturna kronika; 17.10 Roman: Vojna in mir (29. del); 17.25 Mladi val; 19.20 Zaključek.
CANALE 5	RETE 4	ITALIA 1	ODEON	TELEFRIULI	RADIO KOPER (slovenski program)
7.30 Nanizanke: Fantasilandia, 8.30 Hotel, 9.30 Love Boat 10.30 Kvizi: Casa mia, 12.00 Bis, 12.40 Il pranzo è servito, 13.30 Cari genitori, 14.15 Il gioco delle coppie 15.00 Aktualna oddaja: Agenzia matrimoniale, 15.30 Cerco e offro 16.00 Zdravniški pregled 16.30 Canale 5 za vas 17.00 Kvizi: Doppio slalom, 17.30 Babilonia, 18.00 O.K. Il prezzo è giusto, 19.00 Il gioco dei 9, 19.45 Tra moglie e marito 20.25 Variete: Striscia la notizia (pon.) 20.35 Film: Yuppies - I giovani di successo (kom., It. 1986, r. Carlo Vanzina, i. Massimo Boldi, Gerry Calà, Cristian De Sica) 22.25 Rubrika: Rivediamoli 22.55 Variete: Maurizio Costanzo Show 0.45 Variete: Striscia la notizia (pon.) 1.00 Nanizanki: Lou Grant - Le spie, 2.00 Bonanza - Il disertore	8.00 Nan.: Il Virginiano 9.30 Nadaljevanke: Una vita da vivere, 10.30 Aspettando domani, 11.30 Così gira il mondo 12.15 Nanizanka: Strega per amore - Dieci lezioni per diventare un genio 12.40 Otroška oddaja: Ciao ciao, vmes risanke 13.40 Nadaljevanke: Sentieri, 14.30 Topazio, 15.20 La valle dei pini, 15.50 Veronica, il volto dell'amore, 16.45 General Hospital, 17.35 Febbre d'amore 18.30 Variete: Star 90 19.00 Aktualno: C'eravamo tanto amati 19.30 Nanizanka: Mai dire sì 20.30 Film: Storia cinese (dram., ZDA 1962, r. Leo McCarey, i. Clifton Webb, William Holden) 22.50 Filmski tednik: Ciak 23.35 Nouvelle cuisine... večerja z režiserjem Petrom Geenawayjem 0.10 Rubrika: Veliki golf 1.10 Film: Primo premio Maria Rosa (kom., It. 1952, r. Sergio Grieco, i. Isa Bazzizza)	7.00 Otroška oddaja: Caffelatte in risanke 8.30 Nanizanke: SuperVicky, 9.00 Mork & Mindy, 9.30 Agente Pepper - Il libro dei giochi (2. del), 10.30 Simon & Simon, 11.30 New York New York, 12.35 Chips, 13.30 Magnum P.I. 14.30 Variete: Smile 14.35 DeeJay Television 15.20 Italijanske smešnice 15.30 Nanizanka: Batman 16.00 Otroška oddaja: Bim bum bam in risanke 18.00 Nanizanka: Arnold 18.30 Italijanske smešnice 18.35 Nanizanki: A-Team, 19.30 Genitori in blue jeans - Gioventù bruciata 20.00 Risanka: Denver - Vita da cani 20.30 Film: Excalibur (fant., ZDA-Ir. 1981, r. John Boorman, i. Nigel Terry, Hellen Mirren) 23.15 Rubrika o nogometu: Calciomania 0.15 Variete: Playboy Show 1.20 Filmske novosti 1.25 Košarka NBA: Seattle-Golden State	12.30 Nan.: Quattro in amore 13.00 Otroški variete: Sugar 15.00 TV film: E con la piccola fanno cinque 16.00 Nadaljevanke: Pasiones, 17.00 Mariana, il diritto di nascere 18.00 Nan.: Il supermercato più pazzo del mondo 18.30 Dok.: Človek in zemlja 19.00 Filmske novosti 19.30 Risanke in smešnice 20.20 TV film: Anzacs, Il sentiero della gloria - La grande offensiva (r. Dixon-Miller, 2. del) 22.15 Variete: Sportacus 22.30 Rubrika: Forza Italia 24.00 Rubrika: Box '90	12.00 Nan.: Boys and Girls 12.30 Nanizanka: Detective in pantofole 13.00 Dnevnik 13.30 Nanizanka: James 15.30 Music box 17.15 Nadaljevanke: Diciott'anni, Versilia 1966, 18.00 Cristal 19.00 Vesti 19.30 Rubrika: Dan za dnem 20.00 Zelena dežela 20.30 TV film: Rally (r. Sergio Martino, i. Giuliano Gemma, 2. del) 22.00 Nanizanka: Il brivido e l'avventura 22.30 Tednik: Tigi 7 23.00 Nanizanka: La grande barriera 23.30 Dnevnik 0.10 Rubrika: Il salotto di Franca 1.20 Vesti: News	7.30, 13.30, 14.30, 16.30, 19.00 Poročila; 6.00 Za dobro jutro; 6.05 Na današnji dan; 6.10 Vremenska napoved in prometni servis; 6.30 Jutranjik; 6.45 Cestne informacije; 7.00 Kronika; 7.30 Dnevni pregled tiska; 8.00 Prenos Radia Lj; 13.00 Mladi val; 14.35 Pesem tedna; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Glasba po željah; 17.00 Dinar na dinar; 17.30 Primorski dnevnik, nato Aktualna tema; 18.00 O glasbi... ob glasbi; 18.30 Glasbene želje; 19.00 Prenos Radia Ljubljana.
TELE 4	RADIO KOPER (italijanski program)	RADIO OPČINE			
(Se povezuje s sporedi Italia 1) Lastne oddaje: 19.30 Dogodki in odmevi	8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30, 16.30, 17.30, 18.30 Poročila; 7.15, 12.30, 15.30, 19.30 Dnevnik; 6.00 Glasba; 6.05 Almanah; 6.30 Zgodovinski utrinki; 6.30 Simfonijski zvezd; 7.35 Glasbeni program; 8.00 Razglednica; 8.20 Glasba in Pesem tedna; 8.35 Mi in vi; 9.32 Revival; 10.00 Pregled tiska; 10.10 Superpass; 10.35 Družinski vesolje; 11.00 Pogovori o italijansčini; 11.30 Italiana; 12.00 Glasba po željah; 13.00 Čestitke v živo; 14.05 Glasba; 15.00 Srečanja; 16.10 Kviz; 16.45 Made in YU; 17.00 Srečanje za; 17.05 Bubbling; 18.00 Puzzle; 18.40 Mi in vi; 19.00 Operete.	7.30, 13.30, 17.30 Poročila; 10.00 Dobro jutro; 19.00 V svetu fantazije; 20.00 Glasbena oddaja: Mix Time; 21.00 Nočna glasba.			

Govor Klavdija Palčiča v Ljubljani

Deli slovenskega naroda, ki živijo na njegovih robovih, zunaj meja matične domovine, so njegovi živi, aktivni, konstitutivni deli, vendar niso samo »ob robu«, pač pa predvsem »v stiku« in to ne na jasni, ostro zarežani črti, ki razmejuje narodnostno čistokrvne različne ljudi, marveč na nejasnem, v različnih odtenkih obarvanem prehodnem območju polslovenstva in tudi že skoraj zbrisanega, včasih pa tudi ponovno prebujajočega se slovenstva

Dragi rojaki,
moj glas in moj pogled iz zamejstva ne moreta biti odmaknjena od življenja v matični domovini. Še posebno ne ob spominu na France Prešerna, ob prazniku slovenske kulture, v imenu katere se Slovenci počutimo eno, ne glede na to, kje živimo. Zasluga našega velikega pesnika je, da nam je skoval, kot pravi Slodnjak, »duhovno orožje za boj, v katerem se naj nazadnje izkaže, da so tudi Slovenci individualen narodni organizem, ki je zmožen sodelovati in tekmovati v kulturni tekmi z drugimi narodi.«

Ob dramatičnih dogodkih, ki pretresajo Jugoslavijo, in tragičnosti stanja nekaterih njenih delov, se Slovenci ponovno zaskrbljeno sprašujemo, kot že večkrat v svoji zgodovini, kaj nas še čaka. Ali bo vrtnec nasilja in nerazsodnosti zajel celotno jugoslovansko skupnost narodov in narodnosti? Tragičnost nejasne usode drugih nam ne more zmanjšati skrbi za nadaljnjo usodo našega naroda.

Štiridesetletna oficialna gotovost v Sloveniji in v Jugoslaviji je že nekaj časa prepustila svoje mesto dilemi, katero pot ubrati, da bo slovenskemu človeku dano živeti »normalno«, bolj ali manj enako, kot živijo ljudje v najbližjem razvitem svetu, h kateremu pravzaprav tudi sam spada zaradi zemljepisnih, zgodovinskih, kratka - kulturnih razlogov, da bi se končno ne počutil od tega sveta kot nekaj posebnega - nekakšna izjema v dobrem in zlem.

Zajel nas je čas prenove, ko si tudi Slovenci očitno želimo normalnosti.

Osrednje slovenstvo brez odrešeniških nalog ne za svojo svetlejšo prihodnost, ne za prihodnje rodove, ne za svet, kajti že preprosto boljše življenje sedaj in tu bi mu bilo zdaj dovolj, pa tudi najboljše izhodišče za jutrišnji dan.

Prav tako bi si želeli tudi Slovenci, ki živimo zunaj meja matične domovine, da bi nam ne spremenjali v breme tiste naše »drugačnosti«, ki ji ne moremo uiti, če se nečemo izneveriti samim sebi. Ta naša drugačnost nekateri ljudi še vedno močno moti. Motijo jih naš govor, naše pisanje, naša imena... karkoli storimo, da se pojavimo kot narod. Ne morejo prenašati, da bi kot taki mirno delili zavest o domovinski pripadnosti istim krajem z ljudmi večinskega naroda, s katerim živimo, da bi mogli skupno z njimi sooblikovati življenje v teh krajih, mu skupaj dajati ritem in ton. Naše vztrajanje, da bi naša drugačnost bila sprejeta kot normalna danost teh krajev, po njihovem mnenju ne sme prodreti; naša trma naj za nas postane breme, naj nas spremlja kot nekakšna zla usoda.

Koliko naših ljudi se je doslej prelilo v drugi, sosednji večinski svet v prepričanju, da v njem ni bojazni, ki jo v človeku budita šibkost in negotovost! Večinski svet ponuja

človeku občutek moči in gotovosti - kdor se zateče vanj, kdor se mu zapiše, pa mora z zatajevanjem zabrisati sledi prestopa in potišati v sebi vsakršen klic nazaj.

Da se ta nepovratni proces podaljša v čas do predvidljivega končnega izida - popolne asimilacije, mora po strategiji ločevanja okolje ohraniti do manjšinske skupnosti zavračevalen ali vsaj brezbržen, apatičen odnos. Kaj manjšinska skupnost misli, kaj počne, ni vredno vedeti in še manj spoznati njen jezik - jezik komaj dvomilijonskega naroda. Dovolj bo torej ohraniti nedostopnost do njene drugačnosti in čas bo storil svoje.

Ob takšnem zavračanju, ob takšni brezbržnosti bi nas lahko v razboleli zamejski utesnenosti upravičeno obšli utrujenost ali užaljenost in spotoma še misel o samozadostni lepoti in toplini naše intimne domačnosti; v njej bi bilo morda celo lepo odživeti, kot poslednji Mohikanci, svojo melanholično in šibko drugačnost. Mislim pa, da bi bilo le nekoliko preveč melodramatično za današnji čas in okus. Svet okoli nas nam v svoji protislovnosti vendarle daje tudi opore za manj tragično in anahronistično odslikavanje naših možnosti. V njem so tudi prijatelji; imamo jih že od nekdaj, pa tudi novi se pojavljajo. Vse več je tudi splošne prepričanosti o možnostih dejavnega sožitja, kajti vse bolj jasno postaja, da se pred sodki in umetne pregrade kaj lahko sprevržejo v pravi bumerang. Možnosti vse večjega medsebojnega spoznavanja in sodelovanja nam odpira ravno bolj sproščeni in z dogmami neobremenjeni novi svet. Vanj nam kaže vstopiti še z večjo odločnostjo predvsem s tem, da se rešimo nepotrebnih in nezahelenih drugačnosti, ohranimo pa tiste, ki

nas v mozaiku sveta in same Evrope najbolje določajo.

Kako torej danes razumevati slovenstvo? Kako ga odpirati svetu, da bi bilo skladno z življenjem, ki nas obdaja s prepletenostjo nešteti silnic, preko katerih bomo v vse gostejšem omrežju neločljivo in usodno vprašenih tudi sami? In kako ga obvarovati, da se nam ne izteče skozi tisočero kapilar globalnega omrežja v anonimno univerzalnost?

Kultura in umetnost seveda težita k univerzalnosti; nekatere umetniške govorice, katerih izrazno sredstvo ni jezik, imajo za svoje potrjevanje v tem pogledu ne le odprto, marveč celo obvezno pot v svet. Šele v njem in skozi njega se danes vzpostavlja trajen, trdnejši odnos, vrednostna konvencija med umetnikom in družbo, med umetnino in njenim uporabnikom.

Univerzalnost je umetnini seveda imanentna, moramo jo samo poznati, saj je v našem dojemanju preko nje speljana pot v svet in iz sveta. Mušič in Spacal sta naša, sta pa lahko naša tudi Moore in Zadkine. Prešeren je naš in od sveta. Pa vendar ostaja predvsem naš, kot ostajajo naši: Mušič, ki živi v velikem svetu, kateremu prav tako pripada, ter Spacal in Oman, ki sta v tem pogledu dvoživki, in Bernik, Tršar, Jemec, Ciuha in še veliko drugih, po katerih nas danes spoznava svet, kot ostaja naš, kljub svojemu razočaranemu umiku, Špacapam, ali časovno bolj oddaljeni Tominc, ki si ju lasti hkrati z nami tudi italijanska kultura. Univerzalnost v umetnosti, v katero se vključuje tudi naše bivanje - v njej biva torej tudi občutek domačnosti - nas obenem popelje v svet - v splošno občutečno, v splošno veljavno. Kar je naše, je lahko tudi od sveta, in nasprotno.

Vendar nas ta čudovita možnost ne sme zavesti, da bi bili samo »svet«, da bi bili osamljeni posamezniki, v njem, ker bi se tako kot celota in kot specifična v njem utopili. Svet je torej v nas, narod se pa vendarle določa kot zavestna kulturna dimenzija z lastno osebnostjo.

Integracijski procesi našega časa v svetu, ki mu pripadamo, silijo v poenotenje in poenostavljanje v iskranju največje možne učinkovitosti. Proizvodni procesi in komunikacije določajo nove vrednosti, ki se vsesplošno uveljavljajo. Čedalje večja želja po enakih stvareh, vse več poenotenih meril pritiska na ljudi z oblubo večje blaginje. Novi, poenoteni svet naj bi nastopil namesto starega in razdrobljenega. Takšna »totalitarna« vizija najde oporo in prepričevalno moč ne samo v vidnih, otipljivih rezultatih sodobnih proizvodnih, distribucijskih, informacijskih in drugih mrež globalnih sistemov, marveč tudi v radikalni miselni poenostavitvi: po najkrajši poti do čimvečjih rezultatov. In kar ni v skladu s tem, lahko izpade in izgine. Vsakršno upiranje tej suhi, pogosto brutalni logiki naj bi bilo potemtakem le romantično, jokavo obračanje pogleda nazaj. Ob takšnem mišljenju si ne moremo in ne smemo dovoliti nostalgčnosti in mehko.

Še jasneje kot kadarkoli je torej v ospredju opcija uveljavljanja večjih in močnejših nad manjšimi in šibkejšimi, svetovnih jezikov ali, v daljši perspektivi, enega jezika na škodo jezikov malih narodov, dominantnih kultur na škodo kulture manjšin, šibkejših, manj srečnih narodov. Ali bi Slovenci lahko sploh našli svoje mesto v takšni viziji sveta? (Še posebno tisti, ki živimo kot manjšinci na robu slovenstva in moramo večkrat poslušati sodbo o nezgodovinskosti našega vztrajanja.)

Vendar se vse jasneje kažejo obrisi pogoje, ki jo skriva takšna mehanistična vizija skupne človeške prihodnosti, v kateri bi morala obveljati redukcija vsega na najmanjšo različnost. Ob ekološki katastrofi in izgubi genetskih kodov grozi svetu tudi izginotje mnogih kulturnih - narodnih kodov.

Ali je možno, kljub navidezni protislovnosti zaradi že utečenih meril funkcionalnosti in profita, ki so danes odločilne vzmeti razvoja, vendarle izbrati hkrati pot razvoja in ohranitve? Da ne bomo v vrtočlavi naglici in po bližnjicah zašli v slepo ulico brez vrnitve? Ohranjanje narave - zraka, vode, biološke sfere... - se postavlja kot imperativ že za golo preživetje, dosledno s tem pa mora svet razvijati tudi zavest o kulturni komplementarnosti in soodvisnosti.

Ne torej različnost kot travma, kot izključevanje, temveč različnost kot bogastvo, kot omogočanje razčlenjene, prepletene, dialektične celovitosti.

Dramatične izkušnje v svetu in doma nam danes znova dopovedujejo, da mora človek vgraditi to kategorijo v svoj miselni sistem, da bo znal vrednotiti okolje, ohranjati življenje in da bo pripravljen živeti z drugimi, čeprav drugačnimi od sebe.

Veliki pretresi v vzhodni Evropi so se zgodili in želje ljudi po svobodi in demokraciji, da bi bile odstranjene pregrade, ki so jih prisiljevale k ločenosti od širše skupnosti evropskih narodov. Obnem

se je sprostila vsa bogata različnost misli kot tudi dolgo zatiranih ali zatajenih narodnih in verskih čustev.

V novo nastajajočih meddržavnih in mednacionalnih odnosih v Evropi pa vendar ni vse vnaprej zagotovljeno, tudi premočrtana in splošno priznana enakopravnost vseh velikih in malih skupnosti ne.

Prav gotovo je potrđitev slovenske suverenosti, suverenosti slovenske republike znotraj jugoslovanskega travmatičnega in vročičnega dogajanja pomembna postavka za uveljavljanje enakopravnega položaja slovenske republike v jugoslovanski federaciji in za pospeševanje jugoslovanske demokracije; za Slovence, ki živimo kot manjšinci zunaj meja matične domovine, je to tudi zelo pomembno, saj bi se sicer lahko znašli jutri v novem evropskem kontekstu kot nekakšna manjšina manjšine.

Prav gotovo bo moral slovenski narod tudi v prihodnje čuječno, kar ljubosumno ohranjati svojo suverenost v odnosu do vsakogar. Svojo prihodnost mora začrtati stvarno, predvsem pa ne sme pozabiti na lastne zgodovinske izkušnje, da se ne bi znašel kot lončeni vrč med železnimi. Moral bo vsekakor varovati svojo avtentičnost in načrtno krepiti svojo samozavest, ne kot vase in v svojo drugačnost zagledana družba, marveč z vključevanjem lastnega razvoja v obči življenjski tok drugih narodov: z ustvarjalnostjo, učinkovitostjo in inventivnostjo...

Deli slovenskega naroda, ki živijo na njegovih robovih, zunaj meja matične domovine, so njegovi živi, aktivni, konstitutivni deli, vendar niso samo »ob robu«, pač pa predvsem »v stiku«, in to ne na jasni, ostro zarežani črti, ki razmejuje narodnostno čistokrvno različne ljudi, marveč na nejasnem, v različnih odtenkih obarvanem prehodnem območju polslovenstva in tudi že skoraj zbrisanega, včasih pa tudi ponovno prebujajočega se slovenstva.

Ni nujno, da bi v tem našem robnem, prehodnem prostoru morali izkravtati, kot napovedujejo nekateri, že zaradi samih mešanih zakonov. Pravzaprav bi te poroke morale biti najbolj naraven, human in za omogočanje sožitja najbolj spodbuden življenjski pojav medsebojno prelivajočega se stika dveh sosednjih narodov: za oba pridobitev in ne izguba. Seveda ob pogoju, da bo slovenski narod znal in mogel biti svoboden in s tem ustvarjal in vabljev. Da ne bo to prelivanje le enostranski prehod in odhod.

V to marginalno, svojevrstno slovenstvo sodijo tudi naši napol asimilirani ljudje, kot tudi tisti, ki so na poti »de-asimilacije« ali taki, ki v sebi šele začutijo željo, da bi se v to podali.

Slovenstvo je torej s svojim zametvom tudi to. Njegova celovitost mora vključevati tudi to razsežnost, kot imajo v njem svoje mesto tudi Slovenci, ki živijo razpršeni po svetu. Vendar ne zaradi občasnega nostalgičnega odkrivanja nekakšnih labilnih ostankov slovenske navzočnosti, kjer naj bi jo zgodovina pravzaprav prej ali slej odpisala, pač pa aktivno, po možnosti z organskim, vsekakor nenehnim načrtnim vključevanjem v vse dejavnosti, ki določa naš narod.

V takšni razširjeni slovenski zavesti, ki naj upošteva vse komponente našega narodnostnega bivanja z vsemi odtenki, mora biti vpletena tudi kulturna, jezikovna in sploh človeška dimenzija avtohtonih narodnosti, ki jih že tudi slovenska ustava vključuje kot enakopravne nosilce suverenosti slovenske republike, kajti tudi tako bomo Slovenci utrjevali svojo sposobnost, živeti s sosedi in s svetom. Sem sodi tudi odprtost in spoštljivost do vseh, ki želijo živeti z nami.

Možnost uresničevanja skupnega evropskega visoko kulturno in civilizacijsko razvitega življenja se bo tudi pri nas Slovincih kazala v naši sposobnosti, upoštevati in vključevati vse odtenke različnosti človeškega bivanja v našem prostoru in v našem času.

Evropa, v kateri želimo biti deležni tolikih visokih dosežkov njene civilizacije in razvitosti, bi pa z nami tudi mogla pridobiti kaj pozitivnega, saj v marsikaterem svojem tudi zelo razvitem delu še ni opravila vseh nalog, ki jih terjata potreba po enakopravnem sožitju ljudi.

Naš mali slovenski laboratorij sožitja je že s Prešernom dobil svojo široko, še vedno veljavno in uporabno osnovo. Razvijajmo jo še naprej v istem duhu.

Prešernovi nagrajenci ob petju Zdravljice

Na podelitvi priznanj v Cankarjevem domu je v sredo zadonela tudi slovenska himna (v prvi vrsti letošnji nagrajenci)

Naročnina: mesečna 20.000 lir - celoletna 192.000 lir; v SFRJ številka 4 - din (40.000 - din), naročnina za zasebnike mesečno 70 - din (700.000 - din), polletno 390 - din (3.900.000 - din), letno 780 - din (7.800.000 - din). Celoletna naročnina plačana vnaprej se med letom ne povša.

Poštni tekoči račun za Italijo
Založništvo tržaškega tiska, Trst 13512348
Za SFRJ - žiro račun 51420-603-31593
ADIT 61000 Ljubljana
Glonarjeva 8 - telefon 329761

Oglaš - Ob delavnih trgovski 1 modul (šir. 1 st. viš. 23 mm) 80.000 lir. Finančni in legalni oglaš 1 modul (šir. 1 st. viš. 23 mm) 120.000 lir. Mali oglaš 850 lir beseda. Ob praznikih povisek 20%. IVA 19%. Osmrtnice, zahvale in sožalja po formatu. Oglaš iz dežele Furlanije-Juljske krajine se naroča pri oglašnem oddelku PUBLIEST - Trst, Ul. Montecchi 6 - tel. 7795-688, tix 460270 EST I, iz vseh drugih dežel v Italiji pri podružnicah SPI.

primorski

dnevnik

petek, 9. februarja 1990

TRST - Ul. Montecchi 6 - PP 559
Tel. (040) 7796-600 - Tlx 460894 - Fax 040/772418
GORICA - Drevored 24 maggio 1
Tel. (0481) 533382 - 535723 - Fax 0481/532958
ČEDAD - Ul. Ristori 28
Tel. (0432) 731190

Odgovorni urednik Marko Waltritsch

Izdaja in tiska ZTT Trst

Član italijanske zveze časopišnih založnikov FIEG

Do umora je prišlo v Villi S. Giovanni pri Reggio Calabriai Neznanci so v noči na četrtek umorili podžupana iz vrst KD

VILLA S. GIOVANNI — V manjšem mestu pri Reggio Calabriai so predsončnim umorili podžupana, 47-letnega Giovannija Trecrocija. Neznanci so nanj streljali petkrat, usoden pa je bil strel v glavo.

Nihče ni zaslutil, da se je na ulici odigrala tragedija, najbrž zato, ker je Trecroci parkiral svoj stari bmw pred vodom v stanovanje, ki je v neposredni bližini nekega železniškega prehoda. Ropot vlaka je lahko prekril strele, tako da so truplo našli šele drugo jutro.

Podžupan mesta Villa S. Giovanni je zastopal krščansko demokracijo, bil pa je profesor italijanščine v kraju S. Eufemia D'Aspromonte. Vsi so ga cenili, preiskovalci pa so dejali, da si ne znajo tolmačiti umora.

Na sliki (telefoto AP): avtomobil, v katerem so umorili podžupana mesta Villa S. Giovanni

S slovesnim civilnim in verskim obredom Madžarska rehabilitirala kardinala Mindszentyja

ESZTERGOM — Madžarska vlada je z dvema slovesnima obredoma rehabilitirala kardinala Josefa Mindszentyja, ki so ga pred 41 leti obsodili najprej na smrt, kasneje pa so obsodbo omilili in ga obsodili na dosmrtno ječo. Kardinal je umrl pred petnajstimi leti na Dunaju, kjer je več let živel v pregnanstvu.

Proces proti kardinalu Mindszentyju je bil natanko pred 51 leti in je pretresel domala ves svet. Sodniki so ga obtožili državne zarote in tihotapstva tuje valute. Slike, ki so obkrožile svet, so jasno pričale, da so kardinala mučili, da bi priznal dejanja, ki jih nikoli zagrešil. Kljub strogi obsodbi pa mu je s pomočjo najvišjih predstavnikov cerkve uspelo zbežati na tuje, leto dni svojega pregnanstva pa je Mindszenty preživel v Vatikanu.

Slovesnosti v spomin na madžarskega kardinala, ki so bile v kraju Esztergom, so se udeležile številne domače in tuje politične osebnosti, vsi diplomatski predstavniki, ki so akreditirani v Budimpešti ter vatikanski zunanji minister kardinal Casaroli, ki je prebral papežev poslanico. Najvišji predstavniki madžarskega sodstva pa so ob tej priložnosti potrdili, da bodo zloglasni proces proti Mindszentyju revidirali, priznali pa so, da je bil, kot sicer toliko drugih, le podla politična montaža. Naročil ga je namreč šef tedanje stalinistične vlade Matyas Rakosi. Revizija pa bo naletela na nemajhne težave, saj je večina dokumentov o sodni obravnavi izgnilo neznanu kam, gotovo pa je, da jih je vsaj del shranjenih v tujini. Verski obred v počastitev kardinala Mindszentyja je potekal v stolnici v Esztergomu.

Kaliforniji grozi ekološka katastrofa

SAN FRANCISCO — Huntington Beach je ena izmed najbolj obiskovanih kalifornijskih plaž, ki ji sedaj grozi popoln propad. Iz nekega ameriškega tankerja, ki je last multinacionalne družbe British Petroleum se je namreč izlilo 250 tisoč galon - približno milijon litrov - surove nafte. Za ekološko katastrofo je menda kriv kapitan ladje, ki je napačno preračunal razpoložljiv manevrski prostor v zalivu pred obalo. Ladja je zato trčila ob podvodni naftovod, na katerega bi morali priključiti črpalne naprave. Dobra del škode pa je opravilo tudi sidro, ki menda ni našlo prave opore na morskem dnu in se je zagodilo v bok ladje. Zazijala je široka odprtina, iz katere je nevarni tovor začel liti v morje.

Po večurnem napornem delu reševalnim ekipam ni uspelo zaježiti ogromne količine nafte, ki se naglo širi po morsk gladini. Veter, ki piha z morja pa poriva črni madež proti kopnem. Reševalnim ekipam so včeraj priskočila na pomoč specializirana podjetja, ki s kemikalijami čistijo morsk gladino. Ironija usode je hotela, da je tanker odpemila družba Exxon iz Valdeza na Aljaski. Lani je petrolejska ladja Exxon Valdez povzročila najhujšo ekološko katastrofo prav na Aljaski v zalivu Princ William, kjer se je v morje izlilo skoraj 10 milijonov litrov surove nafte.

Slovenski borci za raziskavo o usodi domobrancev, četnikov in ustašev ob koncu vojne

LJUBLJANA — Predsedstvo republiške konference Zveze borcev je na včerajšnji seji obravnavalo vprašanje usode jugoslovanskih vojnih ujetnikov (tu so mišljeni slovenski domobranci, ki so se borili v sestavi SS enot, srbski četniki, hrvaški ustaši in pripadniki redne vojske NDH - domobranci), katere so zahodni zavezniki takoj po končani drugi svetovni vojni izročili Jugoslaviji.

Vprašanje njihove usode ne vznemirja le svojcev, marveč najširšo slovensko javnost. V zadnjem obdobju, zlasti v predvolilnem boju je to postalo tudi tema predvolilnih manipulacij s čustvi prebivalstva in napadov na narodnoosvobodilni boj. Ker v javnosti krožijo različne govorice in domneve, polresnice, neresnice in podtikanja, smo še posebno slovenski borci

zainteresirani, da bi bila javnost o vsem, kar zadeva ta vprašanja, kvalificirano in pošteno obveščena.

Predsedstvo RO ZZB NOV zato podpira odločitev predsedstva skupščine SR Slovenije, da sprejme pobudo sveta za varstvo človekovih pravic in poziva skupščine SRS, da takoj imenuje interdisciplinarno sestavljeno znanstveno-raziskovalno skupino, ki naj jo financira izvršni svet skupščine SRS.

Ta skupina naj bi imela dostop do vseh zaupnih dokumentov in informacij. To je pogoj, da bo lahko izdelala in javno objavila objektivno, strokovno-zgodovinsko utemeljeno ter pravno zasnovano poročilo, ki bo ugotovilo zgodovinsko resnico in bo tudi podlaga za nadaljnje ukrepe. (dd)

Romunski otroci z aidsom žrtve zanemarjenih higienskih razmer

BUKAREŠTA — Prvi so se oglasili zdravniki mednarodne organizacije Medicins du monde. Svetovno javnost so opozorili na edinstven primer romunskih obolelih za aidsom. Podatki o tej hudi bolezni niso bili številčno bogvevako zaskrbiljujoči, vendar je bila dobesedno strašna vest, da je večina bolnikov starih od 0 do 13 let.

To so odkrili člani Medicins du monde, ki so ugotovili tudi, kako je prišlo do te epidemije, ki je edinstvena na svetu in o kateri se ni znalo nič, ker je bil bivši romunski režim po dogovoru »zdrav«. Zdrav in reven kot cerkvena miš, saj so v bolnišnicah, ali morda celo predvsem v otroških uporabljali po eno injekcijsko iglo na več desetih pacientov. S srednjeveškim pojmovanjem higijene in po sili razmer so zdravniki brizgali in odvzemali kri najmlajših z eno samo iglo, ki je seveda niso primerno razkužili. Mali seropozitivni Romuni niso torej otroci drogiranih staršev, okuženih odraslih, pač pa žrtve pomanjkanja higijene.

Sedaj, ko je Ceausescu mrtev in njegov režim v prahu, pa je nova vlada še vedno skopa s podatki o otrocih z aidsom. Minister za zdravstvo je sicer priznal obstoj nekaj sto primerov, premier Roman pa je iznenadil novinarje z izjavo, da o tem ni obveščen. Sele pred dnevi je zdravnik Ion Patrascu dejal, da problem obstaja in prav tako tudi nevarnost, da se epidemija še razširi. Od 5. januarja letos so sicer postavili na glavo vse higienske predpise in tudi transfuzij nekontrolirane krvi ne delajo več, vendar nimajo popisa vseh obolelih otrok. Patrascu je vsekakor svetoval vsem staršem posinovljenih romunskih sirot, naj se obrnejo na kak virološki inštitut. »Otroci so zdravi« je dejal Patrascu, »vendar je prav, da to preverijo tudi krušni starši sami«.

Predvolilni boj v Nikaragvi

NEW YORK — Misijska opazovalcev OZN, ki je pod vodstvom Američana Elliota Richardsona spremljala potek priprav na volitve v Nikaragvi (te bodo 25. februarja), je pripravila o svojih zapažanjih poročilo, ki ugotavlja, da je stanje pred volitvami boljše, kot pa ga hočejo prikazati ZDA.

Kot je povedal Richardson, »predvolilna kampanja v Nikaragvi na splošno poteka pošteno, obstajajo pa posamični primeri, ki kažejo, da so nekateri opozicijski kandidati izpostavljeni grožnjam s strani predstavnikov vladajoče sandinistične stranke«. Sicer pa poročilo opozarja opozicijske kandidate, naj prenehajo z natolcevanjem diskreditirati volitve. Poročilo prinaša tudi izjave predstavnikov vlade, češ da so nikaragovski uporniki, ki jih finančno podpirajo ZDA, poskušali večkrat z nasiljem prisiliti kmečko prebivalstvo, da bi glasovalo za opozicijsko koalicijo.

Poročilo ugotavlja, da se je predvolilno nasilje v Nikaragvi na splošno poleglo in da so tudi poročila v sredstvih obveščanja, ki so v rokah države, neprimerno bolj uravnotežena kot pred nekaj meseci. Poročilo tudi dodaja, da vrhovni volilni svet, ki varuje integriteto volitev, v marsičem pomaga tudi opoziciji. Svet je sprejel kodeks volilne etike in uri tudi volilne opazovalce, hkrati pa bdi nad početjem ene in druge strani. Večkrat je tudi že opozoril vlado, naj ne zlorablja svoje avtoritete za vplivanje na volilce.

Kot je povedal Richardson, pa nekaterim opozicijskim kandidatom sandinisti res še vedno grozijo. To je po njegovem mnenju dokaj resen problem, ki lahko spodje verodostojnost volitev. V poročilu je rečeno, da se opozicijski kandidati pogosto pritožujejo, da jim nasprotna stran grozi s telesnim obračunavanjem, poškodbami lastnine in odpuščenjem iz službe. Toda poročilo ugotavlja, da to ni »načrtovana akcija vlade«, ampak početje nekaterih krajevnih veljakov in pripadnikov vladne varnostne službe.

Na volitvah, na katerih se bodo prebivalci Nikaragve odločali, kdo bodo njihov predsednik, podpredsednik in skupščinski poslanci, nastopa močna opozicija, ki jo vodi Violeta Barrios de Chamorro, založnica glavnega opozicijskega časopisa La Prensa. Njo oziroma opozicijo je ameriška vlada podprla s 7,7 milijona dolarjev, po najnovejših ugotovitvah pa je opozicijska koalicija sedaj dobila tudi razna terenska vozila, ki so jih nikaragovske oblasti dalj časa zadrževale, češ da zanje ni bila plačana carina.

Nikaragvo je prejšnji mesec obiskal tudi nekdanji ameriški predsednik Carter. Kot so povedali člani njegove misije, gre Carterjevimi pogovorom z nikaragovskim predsednikom Ortego v veliki meri za sluzga, da se opozicija sedaj v kolikor toliko zmernih razmerah lahko pripravlja na volitve.

MITJA MERŠOL

Bush za kompromis o ukrepih ki naj omejijo toplo gredo

WASHINGTON — Med ZDA in Evropo je prišlo do razhajanj glede načina, kako se mora razviti svet postaviti po robu pojavu tople grede v atmosferi. Do nenadnega preobrata med zasедanjem mednarodne študijske komisije OZN o vprašanju višanja temperature na našem planetu je prišlo v ponedeljek, ko je znanstvenikom spregovoril predsednik Bush. Šef washingtonske administracije je namreč jasno poudaril, da je treba doseči kompromis, ki ne bi zavrl rast industrijske proizvodnje. Ameriški delegati so takoj osvojili to »sugestijo«, medtem ko se njihovi evropski kolegi zavzemajo, da bi vsaj do leta 2000 ohranili koncentracije ogljikovega dioksida na dosedanj ravnini. Še več, evropski znanstveniki predlagajo, da bi na oktobrski konferenci o podnebnju v Ženevi predstavili mednarodno konvencijo, ki bi države obvezovala, da celo znižajo količine dima in drugih strupenih plinov. Za zelene in druge naravovarstvenike to še ni dovolj, a vseeno več kot predlagajo ZDA, ki v bistvu nečajo nobenega posega.

V Beogradu korejska ambasada

BEOGRAD — Včeraj so v Beogradu uradno odprli veleposlaništvo republike Koreje v SFR Jugoslaviji. Prvi začasni južnokorejski odpravnik poslov Tea Sik Li je izročil v zveznem sekretariatu za zunanje zadeve namestniku zveznega sekretarja Milivoju Maksiću pismo in nepovedal skorajšnjo otvoritev veleposlaništva. Maksić je obvestil južnokorejskega diplomata o pripravah Jugoslavije o odprtju diplomatskega predstavništva v Seulu, kamor bo kmalu odpotoval jugoslovanski diplomat. Diplomatske odnose med dvema državama so vzpostavili decembra lani. (dd)